

© Joris Snaet

IN DIT NUMMER

- 04** KORT
- 06** SPREEKTijd
Cartoonisten Marec en Lectrr
over (zelf)censuur
- 10** GETIPT
- 10** ACTUA
VVJ lanceert Persveilig.be
- 12** ACTUA
Podcasts: van experiment tot
vaste waarde in de mediamix
- 16** SERVICE
VVJ wil waarborgen tegen
intimiderende rechtszaken
- 19** VAKPERS
TaxiPro.be
- 20** INTERVIEW
Hoe broer en zus Brugnera elkaar
vonden in de onderzoeksjournalistiek
- 23** ANALYSE
Omgaan met extreemrechts
- 29** RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK
Pieter Knapen overloopt enkele
recente uitspraken
- 30** FOTOROL
Jef Boes
- 32** DE WISSEL
Noëmie Plateau en Sofie Claeys
- 34** ONDER EMBARGO
Alle nieuwtjes uit het vak

COLOFON

COÖRDINATIE:
Pol Deltour (pol.deltour@journalist.be)
en Ruth Desmit (ruth@revista-media.be)

EINDREDACTIE: Piet De Loof

CONCEPT EN VORMGEVING: Revista
(www.revista-media.be)

MET BIJDRAGEN VAN:
Piet De Loof - Pol Deltour - Ruth Desmit -
Selma Franssen - Annick Hus -
Charlotte Michils - Pieter Knapen -
Luc Vanheerentals

COVER: Lectrr en Marec

REDACTIESECRETARIAAT:
Zennestraat 21, 1000 Brussel
Tel. 02/777 08 40
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN: info@journalist.be

RECLAMEREGIE: Beny Bechler,
beny.bechler@journalist.be

DRUK EN VERZENDING: Graphius

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

PERSVEILIG.BE

“Voor de VVJ is veiligheid van de pers een prioriteit

De pen is machtiger dan het zwaard, leert het gezegde. Denken, onderzoeken, dubbelchecken en schrijven brengen meer bij dan geweld. Maar hoe veilig is de pen van journalisten vandaag? Het zijn vragen die doorheen deze nieuwe, verse *Journalist* lopen.

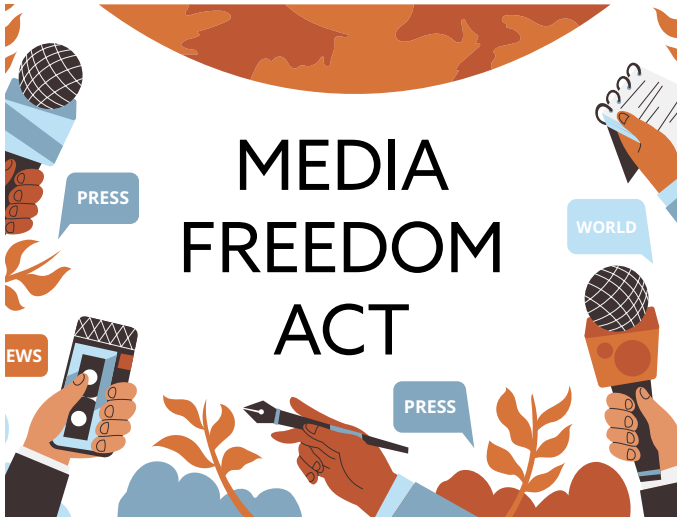
Neem nu de cartoons in kranten en tijdschriften: tekeningen die in één pennentrek een grappige, cynische of striemende boodschap kunnen brengen. Ze zijn niet dik gezaaid, de cartoonisten in dit land. Allemaal hebben ze te maken met grote druk om instant te reageren op nieuwe feiten. Soms valt een tekening weg omwille van commerciële belangen. Vervangen worden door een advertentie: de cartoonisten Marec en Lectrr weten intussen maar al te goed hoe dat voelt. We gaan in deze *Journalist* ook dieper in op die andere media-oorlog. De strijd om de beste podcast woedt in alle hevigheid; de concurrentie tussen mediahuizen is hevig. Maar leuk en leerrijk is die nieuwe vorm van journalistiek, niet met de pen, maar met het gesproken woord.

Intussen laat de veiligheid van journalisten te wensen over. Een meldpunt bij de VVJ registreert al sinds 2019 gevallen van verbaal en fysiek geweld tegenover journalisten. Dit jaar liepen al dertien meldingen binnen. Europees onderzoek registreerde in de eerste jaarhelft van 2022 al liefst 311 incidenten tegenover mediahuizen en individuele journalisten, een hallucinant cijfer. Op betogingen worden journalisten vaker fysiek belaagd. Voor de VVJ is veiligheid van de pers een prioriteit. Een nieuwe website *Persveilig.be* brengt vanaf 20 oktober alle informatie bijeen die verband houdt met de veiligheid van journalisten en hun werk. Het meldpunt agressie wordt in die site geïntegreerd. Ze bevat ook handleidingen voor veilig werken en een overzicht van de beschikbare veiligheidstrainingen, naast informatie over welk beschermingsmateriaal geschikt is voor welke situatie.

Ook groeit de bewustwording over problemen als intimidatie van media of een gebrek aan diversiteit. In ons land hebben nu ook grote mediahuizen te kampen met intimiderende rechtszaken, ook wel SLAPP genoemd. Europa zette al wetgeving op touw voor grensoverschrijdende SLAPP-zaken en kwam recent met een Media Freedom Act. Die beschermt in heel Europa het bronnengeheim en pakt uitwassen zoals ondergefinancierde openbare zenders of een te grote mediaconcentratie aan. Een ander Europees initiatief biedt freelancers de mogelijkheid om samen collectieve arbeidsovereenkomsten af te dwingen over vergoedingen en werkvoorwaarden. Boeiend toch?

KRIS VAN HAVER
Voorzitter
VVJ / AVBB

Media Freedom Act tracht Europees mediabeleid te harmoniseren

De persvrijheid in Europa heeft het zwaar te verduren. Inmenging in het journalistieke werk, druk op het bronnengeheim, spyware, ondergefinancierde openbare media, afbrokkelend mediapluralisme door mediaconcentratie ... Het zijn stuk voor stuk problemen die ingewijden bekend in de oren klinken. Hoewel de verschillen in Europa groot zijn, blijken ook landen met een sterke persvrijheidstraditie niet immuun. Met de Media Freedom Act (MFA) geeft de Europese Commissie blijk van ambitieuze plannen voor een geharmoniseerd mediabeleid.

Opmerkelijk is de samenhang van de MFA met andere recente regelgeving, zoals de Digitale Dienstenwet (DSA-wet) en de Digital Single Market-richtlijn (DSM-richtlijn). Met het nieuwe initiatief is de Europese wetgever erop uit om de lacunes op te vullen. Zo vreesden uitgevers voor al te grote bemoeienis met de content van traditionele nieuwsmedia toen de DSA-wet online platformen het mandaat gaf om illegale content online aan te pakken. Positief is ook dat de MFA meer transparantie rond eigenaarschap in nieuwsmediabedrijven vraagt, al moet er onmiddellijk worden bijverteld dat de verplichtingen slechts een morele inslag hebben.

En zo bleven er meer kansen onbenut. In een poging de journalistieke bronbescherming te harmoniseren, dook de MFA onder het niveau zoals dat wordt gewaarborgd door het Mensenrechtenhof in Straatsburg. Wil de MFA het verschil maken, dan is er nog veel werk aan de winkel. (CM)

Meer info over de MFA op journalist.be.

DE QUOTE

‘In een tijd waarin beelden ons universum lijken te regeren, vergeten we weleens hoe krachtig het geschreven woord is.’

– Nathalie Le Blanc in *Knack Weekend*

VVJ maakt zich zorgen over hervorming VRT-regioverslaggeving

Dat de VRT zijn regionale ontkoppeling 's ochtends op de radio wil stopzetten, is geweten. Maar parallel daarmee wordt ook de hele regionale verslaggeving aan de inputzijde herbekeken. Enkele vaste correspondenten die nu grotere regio's bestrijken, worden vervangen door een fijnmazig netwerk van lokale verslaggevers naar rato van één per gemeente of hooguit vijf gemeenten. De operatie wordt eerst uitgerold in West- en Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Kandidaten voor een lokale correspondentenjob in die provincies konden zich tot eind september aanmelden. Volgens de VRT gaat het niet om een budgettaire operatie. Integendeel, meer journalisten worden ingeschakeld voor de regioberichtgeving. De VVJ maakt zich niettemin zorgen en vreest voor een 'deprofessionalisering' van de lokale verslaggeving bij de VRT. (PDE)

Politieke journalisten schatten publieke opinie te rechts in

Vlaamse politieke journalisten moeten dringend weer meer de straat op, zo blijkt uit een onderzoek van politicologen van de UA. Net zoals politici blijken ze de Vlaamse publieke opinie namelijk een stuk rechtser in te schatten dan die werkelijk is. 'En zo versterken politici en media elkaar in de overtuiging dat de Vlaamse kiezer op verschillende thema's naar rechts overhelt', aldus UA-vorser Julie Sevenans in *De Standaard*.

Zo vindt volgens kiezersonderzoek 91% van de Vlamingen dat de pensioenleeftijd niet hoger mag liggen dan 67 jaar, 160 politieke journalisten schatten dat percentage op slechts 71%. Terwijl 66% van de Vlamingen vindt dat bedrijfswagens zwaarder moeten worden belast, denken journalisten dat dit maar 50% is. En terwijl 61% van de Vlamingen vindt dat de opkomstplicht moet worden behouden, schatten journalisten dit maar op 44%.

Europa maakt collectieve onderhandelingen voor freelancers mogelijk

Het Europese mededingingsrecht, dat de vrije concurrentie moet waarborgen, staat collectieve onderhandelingen voor freelancejournalisten niet langer in de weg. Concreet betekent dit dat er vanaf nu collectieve afspraken kunnen worden gemaakt over vergoedingen en andere werkvoorwaarden. De Europese Commissie verduidelijkte wel dat het moet gaan om freelancers (in Nederland 'zzp'ers' of 'zelfstandigen zonder personeel' genoemd) die zich in een vergelijkbare situatie als werknemers bevinden of om freelancers met een zwakke onderhandelingspositie ten opzichte van hun opdrachtgever. Dit mag gerust een mijlpaal genoemd worden. Samen met de Europese Federatie van Journalisten was ook de VVJ betrokken bij het lobbyproces. (CM)

HET CIJFER

5%

Dat is de indexering die DPG Media in deze dolle inflatietijden mondjesmaat gunt aan freelancejournalisten. Voor de meesten is dit een doekje voor het bloeden. Veel freelancers kregen bovendien de boodschap om voortaan minder 'content items' aan te leveren, parallel met de verhoging van hun vergoeding, zodat voor DPG de totale kostprijs gelijk blijft. De freelancers verdienen op die manier geen cent meer, terwijl hun kosten wel de pan blijven uitswingen. De VVJ blijft, intussen samen met de vakbonden, campagne voeren voor een collectieve en structurele indexering van de vergoedingen van alle freelancejournalisten. (PDE)

Met (niet) berichten over zelfdoding kun je levens redden

Journalistieke berichtgeving kan wel degelijk invloed hebben op suïcidegedachten en dito gedrag. En dus herinnerde VLESP, het Vlaams Expertisecentrum voor Suïcidepreventie, op de voorbije Werelddag voor Suïcidepreventie nog eens aan zijn aanbevelingen voor nieuwsredacties. Weeg sowieso af of je het nieuws van een zelfdoding wel brengt, is zo'n aanbeveling. Vermijd ook details, zeker over de methode. Verder te mijden zijn simplificering, dramatisering en romantisering. Zorg nog voor een correcte duiding en bied perspectief in de vorm van getuigenissen en hulpmogelijkheden. Heb tot slot aandacht voor de nabestaanden, en vergeet ook hun privacy niet. Sofie Lemaire van Radio 1 kreeg de VLESP Award voor de beste media-aanpak van zelfdoding.

© Fred Debrock

MAREC EN LECTR OVER HET VAK VAN DE CARTOONIST

‘In een wereld waar alles mag, hebben wij niets te doen’

Ons interview in Het Moment in Gent lijkt met een droeve noot te beginnen. 'Hoe gaat het met je, Marec?', vraagt Lectrr, echte naam Steven Degryse en bij ons vooral bekend van zijn cartoons in De Standaard. 'Ik heb vanochtend al een begrafenis gehad', antwoordt Marec, echte naam Marc Declodt, die tekent voor onder meer Het Nieuwsblad en Dag Allemaal. Even is er verwarring, maar dan schieten beiden in de lach. 'Natuurlijk, jij hebt ook de Queen zitten tekenen!'

SELMA FRANSSEN

Zo lang als de Queen zitten jullie nog niet op post, maar toch: hoe voorkom je dat je in routine vervalt als je tientallen jaren elke dag datzelfde blokje in de krant moet vullen?

Lectrr: 'Ik hou mezelf scherp door te pitchen bij internationale media en ernaar te streven de grootste kranten en bladen ter wereld te bereiken. Zo probeer ik het uitdagend te houden, want ik moet dit nog 25 jaar doen, hè! Tot mijn 67ste, dat is nog 25 keer 365 cartoons, dat zijn er 12.000 of zo?' (9.125 om precies te zijn, red.)

Marec: 'Ik weet het, ik heb dat al gedaan (lacht). Mijn streven is om vandaag een betere cartoon te maken dan gisteren. De angst om minder goed te worden, houdt me bij de les. Het voor- en nadeel van tekenen voor een krant is dat je cartoon er maar één dag instaat. Onze tekeningen verdwijnen onder de patatenschillen. Ik heb daar geen moeite mee.'

Lectrr: 'Ik vind dat een bevrijdend idee. Beeldend kunstenaars werken voor de eeuwigheid en moeten zich meten met lui als Picasso. Wij meten ons met ons publiek. Zolang de lezer ons werk grappig en relevant blijft vinden, staan we in de krant. Op de plek van een cartoon past perfect een advertentie. Die brengt geld op, terwijl een cartoon geld kost. Ik heb al eens meegemaakt dat ik werd vervangen door een advertentie. Dan weet je weer dat je jouw plaats elke dag moet verdienen.'

Marec: 'Ondanks 30 jaar in het vak krijg

ik nog altijd een kick als ik mijn werk in print zie. Vroeger faxte ik 's avonds mijn tekening naar de redactie, ging terug naar de tekentafel en werkte tot diep in de nacht door. Dan hoorde ik op een gegeven moment mijn brievenbus en daar lag de krant al, met mijn tekening erin, die de hele weg afgelegd had van redactie naar drukker naar postbode. Fantastisch.'

Over de fax gesproken: moeten jullie sneller werken door de digitalisering?

Lectrr: 'Als er iets heel heftigs gebeurt, zoals een aanslag, kijken mensen naar cartoonisten om hun gevoel te vertalen in een beeld waarmee ze aan hun omgeving of online volgers kunnen tonen hoe zij erover denken. Vroeger had je een paar uur de tijd om met zo'n pakkend beeld te komen, nu belt de krant meteen voor een beeld dat ze

'Je moet dingen durven maken die je honderd volgers kosten'

MAREC

zo snel mogelijk online willen gebruiken. En wanneer ik in de Trump-periode 's avonds een cartoon over hem inleverde, bleek hij tegen de ochtend al iets nog stommers te hebben uitgehaald. Internationale ontwikkelingen zijn zo rap dat ik vaak opnieuw moet beginnen.'

Welke andere veranderingen in de mediawereld hebben invloed op jullie werk?

Marec: 'Als lezers vroeger commentaar wilden leveren, moesten ze de krant aanschrijven en hopen dat hun reacties op de pagina met lezersbrieven werd afgedrukt. Vandaag reageren mensen rechtstreeks onder mijn cartoons op sociale media. Ooit hebben mensen een haatpagina over mij gemaakt. Een van de heftigste reacties die ik meemaakte, was twee jaar geleden, tijdens de Black Lives Matter-protesten. In diezelfde periode moest de manager van voetbalploeg Anderlecht, Michael Verschuere, zijn plek afstaan aan Wouter Vandenhoute. Ik maakte een cartoon van Verschuere die

op de grond lag, met de knie van Vandenhoute in zijn nek, met daarboven de tekst 'Purple lives matter', refererend aan de clubkleur van Anderlecht. Romelu Lukaku, die miljoenen volgers heeft op sociale media, uitte zijn ongenoegen. Omdat hij veel volgers in Engeland heeft, waaide de cartoon naar daar over, waar mensen de context niet kennen. De krant belde me op en zei: houd je vast aan de takken van de bomen, er komt een mediastorm op je af. Dat was niet overdreven. Ik wist niet wat te doen: moet je daarop beginnen reageren? De krant adviseerde me om een keer te antwoorden uit beleefdheid. Daarna zou het wel stoppen. Maar het bleef doorgaan. Een week later publiceerde *Charlie Hebdo* een controversiële cartoon en toen werd ik weer met rust gelaten.'

Lectrr: 'Witte mannen van veertigplus zijn dankzij het internet niet meer de enigen die een podium hebben. Een zestienjarige jongen van kleur uit een gebroken gezin kan op sociale media van zich laten horen en een groot bereik opbouwen. Dat vind ik een positieve ontwikkeling; iedereen heeft het recht om te reageren. Het nadeel is dat mensen online anoniem kunnen zijn en dan gemakkelijk over allerlei grenzen gaan. Dat maakt een deftige discussie onmogelijk. Soms worden mensen zelf gepakt door de snelheid van het internet: ze sturen me een haatmail, een paar dagen later gevolgd door excuses omdat ze ineens beseffen dat ze te ver zijn gegaan. Vaak zijn haatmails best grappig, ik vind het interessant om te zien welke denkfouten mensen maken. Soms escaleert het. Ik heb al doodsb bedreigingen en stalkers gehad. Op zulke momenten denk ik: wil ik hier nog mee doorgaan?'

Wat maakt dat jullie toch blijven publiceren?

Marec: 'Na die Black Lives Matter-rel dacht ik: ik wil me weer comfortabel kunnen voelen, dus misschien moet ik de controversie even mijden. Maar daar mag je niet aan toegeven. Ik blijf daarom weg van de reacties op sociale media. Ik wil niet enkel nog cartoons maken waar iedereen het mee eens is. Je moet ook dingen durven maken die je honderd volgers kosten. Ik probeer het in perspectief te zien. Ik bereik

via *Het Nieuwsblad* en *Dag Allemaal* een miljoen mensen per week. De mensen die *boe* roepen, zijn er in verhouding maar een paar – de meesten snappen de context van mijn werk wél.

Lectrr: ‘Ik weet nog dat jij na de aanslagen op *Charlie Hebdo* zei: Mohammed tekenen, dat is te gevaarlijk. Een week later deed je het toch weer. Nadat ik een cartoon maakte over de aanslag op *Charlie Hebdo* kreeg ik via Twitter een doodsb bedreiging. Die was ernstig genoeg om drie maanden politiebescerming te krijgen. Ik zat op het politiebureau om dat te regelen, maar had ook nog een deadline. Terwijl ik zat te wachten, kreeg ik een idee voor een cartoon over jihadisten. Het was een goed idee, dus ik heb die cartoon gemaakt. Een goede cartoon kan je niet laten liggen.’

Voel je je gesteund door de schrijvende collega's als je in zwaar weer terecht komt?

Lectrr: ‘In het buitenland worden cartoonisten als ‘graphic journalists’ beschouwd, in België niet. Wij hebben geen perskaart. Toen ik in de problemen kwam omdat extreemrechts een lastercampagne tegen me voerde, was de VVJ er gelukkig voor me met raad en daad. Als er zoiets gaande is, belt hoofdredacteur Karel Verhoeven ook altijd om me te laten weten wat de krant doet om mij te ontzorgen. Hij gaat pal voor mij staan en vangt een hoop klappen in mijn plaats. Toen de Chinese ambassade bijvoorbeeld de verwijdering van een van mijn coronacartoons eiste en er een diplomatieke rel ontstond, hield *De Standaard* de boot af, zodat ook andere kranten niet ambetant gingen doen. Ik ben bijna nooit op de redactie, maar op zo'n moment voelt het wel als een soort familie. Ik ben daar dankbaar voor, want dat is niet evident.’

Hoezo?

Lectrr: ‘Via het internationale cartoonistenrechtennetwerk CRNI volg ik cartoonisten in het buitenland die soortgelijke zaken meemaken. Steun van redactie of mediahuis is daar het eerste dat wegvalt. Als je in de miserie komt met de politiek, is het ieder voor zich. De Amerikaanse politieke cartoonist Rob Rogers maakte een Trump-kritische cartoon die in het

verkeerde keelgat schoot bij de pro-Trump eigenaar van de *Pittsburgh Post-Gazette*. Rogers was een van de beste en bekendste cartoonisten die niet uitgesproken Democraat of Republikein is, wat zeldzaam is in de VS. Hij was kritisch zoals Vlaamse cartoonisten dat zijn: als de regering rechts is zijn wij links en andersom. Van de ene op de andere dag werd hij gedumpte door zijn krant en kwam hij nergens meer binnen. In België zou dat gelukkig niet snel gebeuren, dankzij sterke hoofdredacties.’

Waar trekken jullie zelf een grens aan expressievrijheid?

Marec: ‘Toen ik begon als cartoonist waren er een paar heilige huisjes: de dood,

‘Ik heb al doodsb bedreigingen gehad. Op zulke momenten denk ik: wil ik hier nog mee doorgaan?’

LECTRR

de kerk en de koning. Nu kan je met die dingen lachen, maar met heel veel andere zaken niet. Overal is er wel een beweging die in het verweer gaat. Vandaag zijn de grootste radicalen in mijn ogen mensen die vinden dat we alleen nog maar met de kerk, de koning en de dood mogen lachen. Met die maatschappelijke ontwikkeling heb ik heel veel moeite. Mijn grens is dat ik niet toegeef aan de lijn die anderen trekken. Cartoonisten die werken voor een krant, kunnen soms niet anders dan zich aanpassen aan wat de krant acceptabel vindt. Er wordt ons niet verteld waar die grens ligt, dat moet je gaandeweg uitvinden. En die grens kan ook veranderen, bijvoorbeeld door de tijdsgesest.’

Lectrr: ‘Mijn cartoons zijn nog nooit geweigerd.’

Marec: ‘Maar je weet waarschijnlijk ook wat je niet moet tekenen. In mijn begintijd kon je nog af en toe een blote vrouw tekenen, nu kan dat haast niet meer.

Onlangs bracht het Nederlandse *LINDA* een editie uit waarin borsten gevierd werden. De vrouwen op de cover bedekten hun blote borsten met hun handen. Waarom steek je die borsten weg als het de borsteneditie is? Daar kan ik met mijn hoofd niet bij.’

Omdat bloot niet op Instagram en Facebook gezet kan worden.

Lectrr: ‘Dat een bedrijf kan beslissen dat tepels niet gepubliceerd mogen worden, terwijl daar wettelijk geen bezwaar tegen is, daar heb ik heel veel moeite mee. Een cartoon die ik postte, werd verwijderd omdat die tegen de regels van Instagram zou zijn. Vervolgens is het haast onmogelijk om met Instagram in contact te komen en krijg je replek van een algoritme. Je kan tegen die censuur bijna niets beginnen. Als cartoonisten kunnen we gelukkig onze creativiteit gebruiken om Instagram ook weer te kakken te zetten.’

Marec: ‘Het feit dat tepels nu weer taboe worden, maakt het voor mij opnieuw interessant om ze te tekenen.’

Lectrr: ‘Wij bestaan bij de gratie van grenzen. In een wereld waarin alles mag, heeft een cartoonist *geen kloon* te doen.’

Wat maakt een goede cartoon?

Lectrr: ‘De inhoud. Als je een prachtige tekening hebt, maar het verhaal of de mop zit niet goed, dan heb je geen cartoon. Wat jij doet, Marec, zou ik niet kunnen. Ik kan voor *De Standaard* moeilijke constructies maken en bijvoorbeeld refereren aan oud-premier Eyskens. *Standaard*-lezers weten over wie ik het heb. Terwijl jij een enorm breed publiek moet bereiken, met weinig tekst.’

Marec: ‘Het hangt inderdaad deels af van de doelgroep, maar tegelijkertijd mag je je niet te veel laten leiden door je publiek. Een komiek als Ricky Gervais van *The Office* durft zijn publiek te shockeren en te pesten, maar toch blijven mensen naar hem kijken. Als cartoonist moet je dat ook durven. Daarnaast is het de kunst om naar een eenvoud te streven die niet banaal is. Mensen bekijken een cartoon zo'n drie seconden. Ik probeer iets te maken dat in een oogopslag resonanceert.’

Kan je als cartoonist je brood verdienen in zo'n klein taalgebied?

MAREC (1956)

Echte naam: Marc De Cloedt. Begon als cartoonist voor het progressieve blad *Markant*, waar hij werd opgemerkt door Karel Anthierens. Die vroeg hem in 1993 om de dagelijkse cartoons te maken voor *Het Volk*. Is nu huiscartoonist van *Het Nieuwsblad* en *Dag Allemaal* en runt met zijn vrouw en dochter De Loge van Marec, een galerie en cartooncafé in Brugge.

© Fred Debrock

Marec: ‘Toen ik als tiener naar het Centrum voor Leerlingenbegeleiding ging en zei dat ik wilde tekenen, werd me geadviseerd om architect te worden. Ik zei dat ik niet met latten en passers wilde werken. Ik kreeg als antwoord dat alleen Willy Vandersteen en Marc Sleen van tekenen kunnen leven. Ik wilde laten zien dat het wel kon. Dat heb ik me af en toe wel beklaagd: in het begin werd ik echt slecht betaald.’

Lectrr: ‘Nog steeds is het vechten voor goede betaling. Daarom heb ik altijd ook commercieel werk gedaan, zoals tekenfilms maken die commerciële klanten in hun interne communicatie gebruiken. Als je als cartoonist door je krant gedumpt wordt, dan valt de hoofdmoot van je freelance inkomsten van de ene op de andere dag weg. En dan mag je ook nog een periode niet voor een concurrent tekenen. Het zorgt ervoor dat ik elke dag

mijn contract wil verdienen, maar er hangt dus wel al 20 jaar een zwaard van Damocles boven mijn hoofd.’

Marec: ‘Toen *Het Volk* stopte, nam ik een aanbod aan van *Het Nieuwsblad*, op voorwaarde dat ik een vaste cartoon kreeg. Eigenlijk werkte *Het Nieuwsblad* destijds met vijf cartoonisten in beurtrol. De volgende dag kregen die vijf te horen dat hun diensten niet meer nodig waren. Dat waren vooral mensen die na hun uren cartoons maakten, maar toch...’

Is die onzekerheid de reden waarom er nauwelijks een generatie jonge cartoonisten opstaat?

Lectrr: ‘Ja, veel jonge gasten zien wij niet he, Marec?’

Marec: ‘Als ik me niet vergis, ben jij de jongste cartoonist, Lectrr. De meeste Vlaamse cartoonisten zijn pensioengerechtigd. Ik zie wel veel jonge illustrators

LECTRR (1979)

Echte naam: Steven Degryse. Begon als cartoonist bij Nederlandse media. Hij is huiscartoonist bij *De Standaard*, publiceert regelmatig in internationale media en zet zich in voor de rechten van cartoonisten, onder andere bij Cartoonists Rights Network International.

opduiken in de pers. Achter een cartoon schuilt toch een beetje meer identiteit. De Vlaamse cartoons zijn uniek, het zou zonde zijn als dat verloren gaat.’

Lectrr: ‘Het idee om zes dagen per week elke avond te werken, schrikt af. Je kan als cartoonist niet anders: die ene keer dat ik eerder inlever en naar de cinema ga, kan je er de klok op gelijk zetten dat die avond de paus doodgaat. Ik neem vijf dagen per jaar vrij en maak vooraf 40 cartoons om die vijf dagen te overbruggen. Dat krijg ik aan jonge mensen niet meer uitgelegd. Toch hoop ik dat er ineens ergens een 17-jarig talent opduikt van wie wij nog nooit gehoord hebben!’

TROM

Nog eens lekker onderuitzakken bij een Nordic Noir-serie met een journalist als hoofdpersoonage bovendien? Dan kun je bij de zesdelige mini-serie *Trom* terecht, op Canvas en VRT MAX. Onderzoeksjournalist krijgt een onverwacht bericht van een milieu-activiste die beweert zijn dochter te zijn en vervolgens wordt vermist. Daar blijf je al eens voor op.

[Trom, zesdelige mini-serie op Canvas en VRT MAX](#)

BOEK

AUTEURSRECHTEN, EENVOUDIG UITGELEGD

Je moet er een passieve kennis van het Frans voor hebben, maar wie, niet-jurist zijnde, zich wil verdiepen in het auteursrecht, is bij deze publicatie aan het goede adres. Ze is van de hand van Frédéric Young, topman van de auteursvereniging Scam/Sacd en al jaren actief in de beheersvennootschappen Repobel en Auvibel. In klare taal en luchtig verpakt snijdt hij dit ook voor journalisten essentiële thema aan.

[Les droits des auteurs et des autrices - Tout simplement, Frédéric Young, Larcier, 602 blz.](#)

TRAINING

OMGAAN MET AGRESSIE

Op 22 december organiseert de VVJ in samenwerking met specialist Crime Control een training over omgaan met verbale en fysieke agressie. De opleiding is toegespitst op journalisten en de ongemakken waarmee zij in hun werk kunnen worden geconfronteerd. Gratis voor VVJ-leden, wel vooraf inschrijven via www.journalist.be/agenda.

[VVJ-veiligheidstraining, donderdag 22/12 van 9.00u tot 16.30u, Zennestraat 21, Brussel](#)

BOEK

DE GROTE ENCYCLOPEDIË VAN

DE RODE DUIVELS

Geert Lambaerts, chef IN bij News City, en Dominique Paquet goten hun liefde voor voetbal en data in een compleet naslagwerk over de Rode Duivels. Ruim 800 wedstrijden met om en bij 700 verschillende spelers worden verwerkt tot boeiend leesvoer. Cadeautje voor de feestdagen?

[De Grote Encyclopedie van de Rode Duivels, Geert Lambaerts en Dominique Paquet, Borgerhoff & Lambergts, 432 blz](#)

VVJ lanceert Persveilig.be

De VVJ zet met haar project Persveilig.be extra in op veilige werkomstandigheden voor journalisten. De confrontatie met zowel verbale als fysieke agressie is vandaag voor veel journalisten een trieste realiteit.

POL DELTOUR

Sinds 2019 registreert de VVJ via een Meldpunt gevallen van agressie tegen journalisten, en alleen al voor dit jaar levert dat 13 incidenten op. Die zijn vaak ontluisterend. Van drie journalisten die klappen opliepen tijdens een coronabetoging, tot een online oproep om 'journalisten massaal te cyberpesten'. Van een journalist die na een column Vlaamse leeuwenvlaggen in de tuin geplant krijgt, tot een recensente die van een schrijver te horen krijgt dat die 'haar halsslagader uit haar fucking lijf zal bijten' (sic).

Het is een magere troost, maar we zijn niet alleen. In de schoot van de EU monitort de MFFR (Media Freedom Rapid Response) gevallen van agressie tegen journalisten en nieuwsmedia, en dat leverde in de eerste jaarhelft van 2022 al 311 incidenten op. Bij die geweldplegingen werden in het totaal 552 individuen of mediabedrijven belaagd.

Voor de VVJ redenen te over om van de veiligheid van journalisten een werkpunt te blijven maken. Uiteraard hebben ook de mediahuizen hier een rol te spelen – en dat niet enkel voor hun vaste journalisten maar even goed de freelancers die ze op pad sturen. Maar zeker kleinere redacties en – welja – vele freelancers ontbreekt het vaak aan gepaste ondersteuning. Zij bij uitstek kunnen baat hebben bij sectorale solidariteit.

NUTTIGE INFORMATIE

Op 20 oktober lanceert de VVJ Persveilig.be, een online platform waarop ze allerlei nuttige informatie bundelt voor meer veiligheid bij het journalistieke werk. In die site wordt het Meldpunt Agressie geïntegreerd, dat al in 2019 online kwam. Journalisten die agressie ervaren, kunnen daar nog steeds snel en makkelijk terecht voor een melding. Persveilig.be publiceert daarnaast nu ook overzichten van de meldingen per jaar.

De site bevat verder een documentair gedeelte, met rapporten en handleidingen over veilig werken in de journalistiek. Een eigen

VVJ-Vademecum spitst de aandacht toe op lokale problemen en oplossingen.

Elementair voor veilig werken is een goede voorbereiding. Daarom bevat Persveilig.be ook een overzicht van veiligheidstrainingen die her en der worden aangeboden. Zelf organiseert de VVJ op 22 december in het Huis van de Journalist een opleidingsdag in samenwerking met specialist Crime Control. We leren er allerlei technieken voor het voorkomen van en reageren op zowel verbaal als fysiek geweld dat je als journalist kan overkomen.

Een praktisch luik op Persveilig.be bevat nog informatie over geschikt beschermingsmateriaal, van de officiële perskaart tot en met kogel- of steekwerende vesten. Met zowel de overheid – Binnenlandse Zaken en Defensie in het bijzonder – als met enkele private firma's zoekt de VVJ/AVBB nog naar een optimalisering van dit aanbod. Ook twee nuttige verzekeringen worden voorgesteld.

POLITIE EN JUSTITIE

Meer dan eens krijgen journalisten – en dan vooral beeldjournalisten – te maken met bedreigingen of ronduit fysiek geweld op straat. In zulke gevallen is een goede verstandhouding met de ordediensten cruciaal. Om die te bevorderen, ging de VVJ/AVBB de voorbije maanden herhaaldelijk in overleg met vertegenwoordigers van het kabinet Binnenlandse Zaken, de federale en lokale politie en de Vlaamse minister van Media.

Dat moet in de eerste plaats de herkenbaarheid van professionele journalisten voor ordehandhavers vergroten. Concreet zal de VVJ in dat verband de presentatie en promotie van de door haar uitgereikte perskaarten nog opvoeren. Dat kan meteen verhinderen dat journalisten door overijverige politiemensen zelf worden aangepakt.

Journalisten die alsnog het slachtoffer zijn van geweld, moeten met hun klachten daarover ook worden gehoord. Alvast de Brusselse politie engageert zich ertoe zulke klachten ernstig te noteren. Aan het openbaar ministerie komt het dan toe hiermee ook verder aan de slag te gaan. Dat overleg laat voorlopig op zich wachten.

Een komende wetswijziging speelt hier overigens op in. Nu al bepaalt de strafwet zwaardere straffen voor gewelddelicten tegen bepaalde beroepscategorieën, zoals artsen, brandweerlieden, postbodes en chauffeurs van openbaar vervoer. Binnen de federale regering is er een politiek akkoord om journalisten aan deze categorieën toe te voegen.

In het verlengde hiervan zouden journalisten automatisch enkele extra waarborgen krijgen. Zo zou de politie verplicht worden een uitvoerig proces-verbaal op te maken van hun klacht en meteen ook het parket te verwittigen. Dat parket zou de journalist en diens werkgever vervolgens nauwgezet op de hoogte moeten houden van het verloop van het strafonderzoek. De klachten in kwestie zouden

bovendien een bijzondere vermelding krijgen, wat inventarisatie mogelijk maakt. Eén voorbehoud: de beoogde wetsaanpassing is opgenomen in de grote hervorming van heel het Strafwetboek die de federale regering nog voor ogen heeft. Voor meteen is ze dus niet.

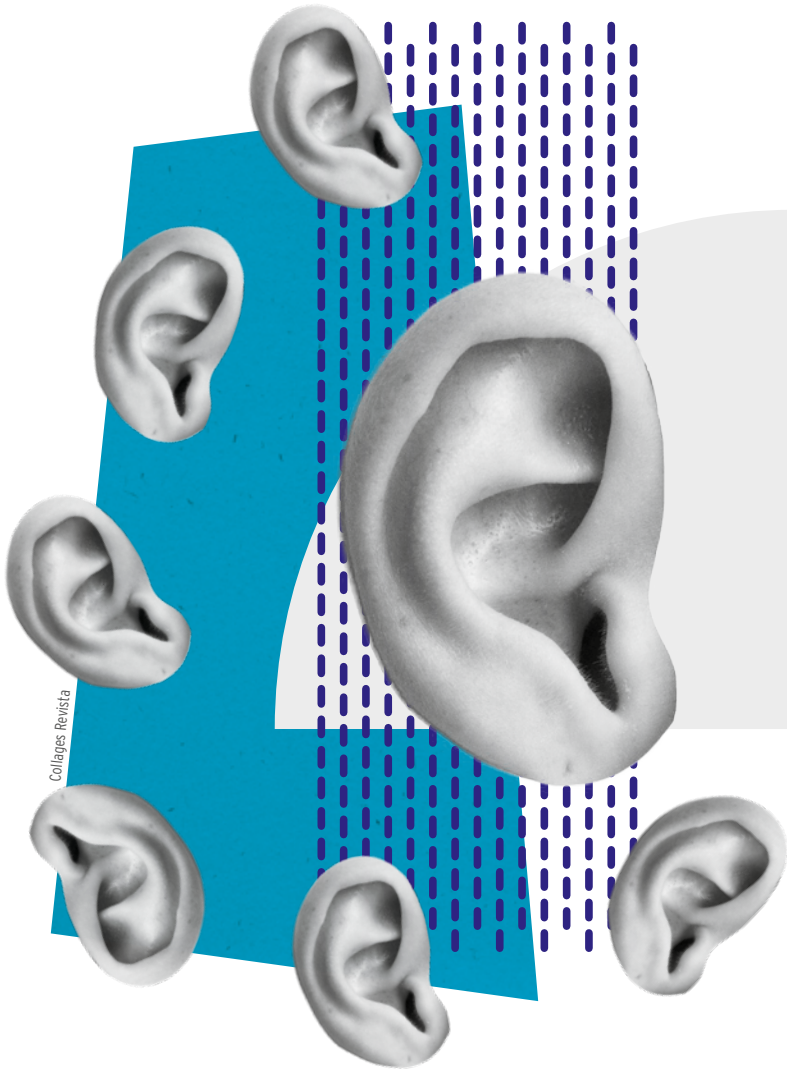
HATESPEECH EN SLAPP

Meer dan eens zijn journalisten ook doelwit en slachtoffer van haatspraak. Wanneer dat aanzetten tot haat of geweld inhoudt, is het strafbaar. Maar los van het aanzetten tot racisme is dergelijke *hatespeech* niet meteen praktisch beteugelbaar. Wordt ze namelijk via een medium of ook op internet geuit, dan is het hof van assisen bevoegd, en in de praktijk wordt dat voor dergelijke zaken nooit ingericht.

De federale regering wil daar wat aan doen door alle haatspraak – ook als ze online of via andere media gebeurt – voor gewone correctionele rechtbanken te brengen. Dat zou ongetwijfeld toelaten ook *hatespeech* ten aanzien van journalisten kordater aan te pakken. Niettemin hangt aan zo'n (Grond)wetswijziging ook een groot gevaar vast, en dat is dat ook professionele journalisten zelf sneller dreigen te worden vervolgd voor werk dat sommigen als haatspraak zullen bestempelen. Voor de VVJ mag de beoogde (Grond)wetsaanpassing dan ook niet ten koste gaan van de persvrijheid.

En dan is er nog een bijzondere vorm van agressie waarmee journalisten en nieuwsmedia al eens te maken krijgen: SLAPP (zie ook verder in dit nummer van *De Journalist*). Europa vaardigde hierover onlangs zowel een richtlijn als een aanbeveling uit, en de Belgische overheid komt het nu toe die om te zetten in eigen wetgeving. De VVJ bezorgde de minister van Justitie in dat verband alvast een nota met concrete pistes.

Collages Revista

PODCASTS: VAN EXPERIMENT TOT VASTE WAARDE IN DE MEDIAMIX

Van de dagelijkse nieuwspodcast *Het kwartier* van VRT NWS tot het maandelijkse *Van Moord tot Verdicht* van *Het Belang van Limburg*: elk Vlaams medium biedt intussen wel enkele podcastst aan. Wat maakt de podcast zo populair bij luisteraars en makers - en kan het medium nog verder groeien?

SELMA FRANSSSEN

De strijd om uw oren

De wekker van podcasthost Bert Rymen staat sinds begin dit jaar afgesteld op 4 uur. Een uur later is hij in de opname-studio van *De Tijd* om *De 7* op te nemen, een dagelijkse nieuwspodcast met de zeven meest relevante nieuwsverhalen, beschikbaar vanaf 7 uur. Naast *De 7* bestaat het podcastaanbod van *De Tijd* uit de wekelijkse podcast *Beursvoyeurs* en enkele series, waaronder het populaire *Start to Invest*.

‘Wanneer mensen op Spotify zoeken naar beleggen, komen ze snel bij *Start to Invest* uit’, zegt Bert Rymen. ‘In tien afleveringen van ongeveer tien minuten wordt op een toegankelijke manier uitgelegd wat je moet weten om je eerste stappen op de beurs te zetten. *Start to Invest* is een *evergreen*, die mensen bereikt die *De Tijd* nooit lezen en hen op een laagdrempelige manier met onze journalistiek laat kennismaken.’

Bij *Het Nieuwsblad* werd het startschot voor een breed podcastaanbod al in 2019 gegeven, toen voetbaljournalisten Gert Gysen, Guillaume Maebe en Lars Godeau in hun vrije tijd een paar gesprekken over voetbal opnamen. Ze lieten hun experiment horen aan de hoofdredactie en zo werd de *Spotcast* geboren, die inmiddels aan het vijfde seizoen toe is. Vandaag coördineert Bert Heyvaert de inmiddels zowat vijftien podcasts van *Het Nieuwsblad*. ‘Om via podcast uit te dragen waar *Het Nieuwsblad* voor staat, focussen we op onze pijlers: sport, misdaadnieuws, politiek en slimmer leven’, zegt Heyvaert. ‘Bij elke pijler denken we passende formats uit. Uit het thema slimmer leven is bijvoorbeeld *De Vrolijke Vrekken* ontstaan, een podcast over hoe je geld kan besparen. Het specifieke onderwerp en de humoristische benadering blijken goede ingrediënten om een fanbase op te bouwen.’

DJ VAN JE MEDIAERVARING

Het Nieuwsblad en *De Tijd* zijn niet de enigen die inzetten op podcasts om hun bereik te behouden en vergroten. Haast elk mediamerk in Vlaanderen biedt anno 2022 meer dan een podcast aan. Die ontwikkeling heeft alles te maken met de veranderende manier waarop mensen media consumeren, observeert professor nieuwe communicatietechnologieën Lieven De Marez (imec/UGent).

‘De tijd dat mensen klant waren van één krant en naar één zender keken, waar ze op gezette tijden informatie kregen die voor hen geselecteerd werd door een redactie, is voorbij’, zegt De Marez. ‘Nu zitten mensen zelf aan de knoppen. Door te shoppen bij verschillende merken, stellen ze als een soort dj hun eigen mediaervaring samen.’

Dat shoppen gebeurt nog steeds bij de klassieke media, maar hun aandeel wordt kleiner. In toenemende mate vinden mensen nieuws en entertainment via

‘Een podcast geeft je het gevoel dat je je tijd extra nuttig hebt besteed’

LIEVEN DE MAREZ (IMEC/UGENT)

on demand-aanbieders als Netflix en Spotify, en via sociale media als TikTok, Instagram, Facebook en Twitter. Dat geldt in het bijzonder voor jongeren, een doelgroep die klassieke media moeilijk bereiken. Door cross-channel-strategieën te ontwikkelen, willen klassieke media-bedrijven ook opgepikt worden via *on demand*-platformen en sociale media.

‘De podcast is daarvoor een zeer geschikt format’, zegt De Marez. ‘We zien dat 1 op de 5 Vlamingen geregeld naar podcasts luistert, van wie de grote meerderheid in de leeftijdsgroep 16 tot 35 jaar valt. Het leeuwendeel van die luisteraars doet dat via Spotify. Door hun podcasts daar aan te bieden, bereiken mediabedrijven jonge luisteraars die normaal geen band hebben met het mediamerk.’

DE HOST ALS MERK

Jongeren hebben steeds vaker een band met personen die ze volgen op sociale media, zoals populaire YouTubers. Het zijn personen die van zichzelf een merk hebben gemaakt en die via hun sociale mediakanalen hun eigen content en die van anderen delen. Ook hosts van podcasts kunnen uitgroeien tot een merk met volgers. Volgens Bert Rymen van *De Tijd* komt dat omdat de podcast een heel persoonlijk medium is. ‘Er is sprake van connectie tussen host en luisteraar’, zegt hij. ‘Luisteraars zien de podcast als hun *compagnon de route*, een stem die hen gezelschap houdt op een moment dat voor hen goed uitkomt, bijvoorbeeld tijdens de afwas of in de auto.’

Dat je kan luisteren op een zelfgekozen moment maakt dat de podcast perfect bij de tijdsgeest past. Volgens De Marez zijn mensen zich in toenemende mate bewust van het effect van te veel schermtijd op hun welzijn. De podcast geeft een positiever gevoel dan scrollen op Facebook, of op het werk op een krantensite zitten. ‘We consumeren gemiddeld 9 uur media per dag, maar dat doen we veelal multitaskend’, zegt De Marez. ‘De podcast is daar een uitgelezen format voor. Met een podcast op je oren kan je je tijdens het lopen informeren over een onderwerp naar jouw keuze. Het geeft je het gevoel dat je je tijd extra nuttig hebt besteed.’

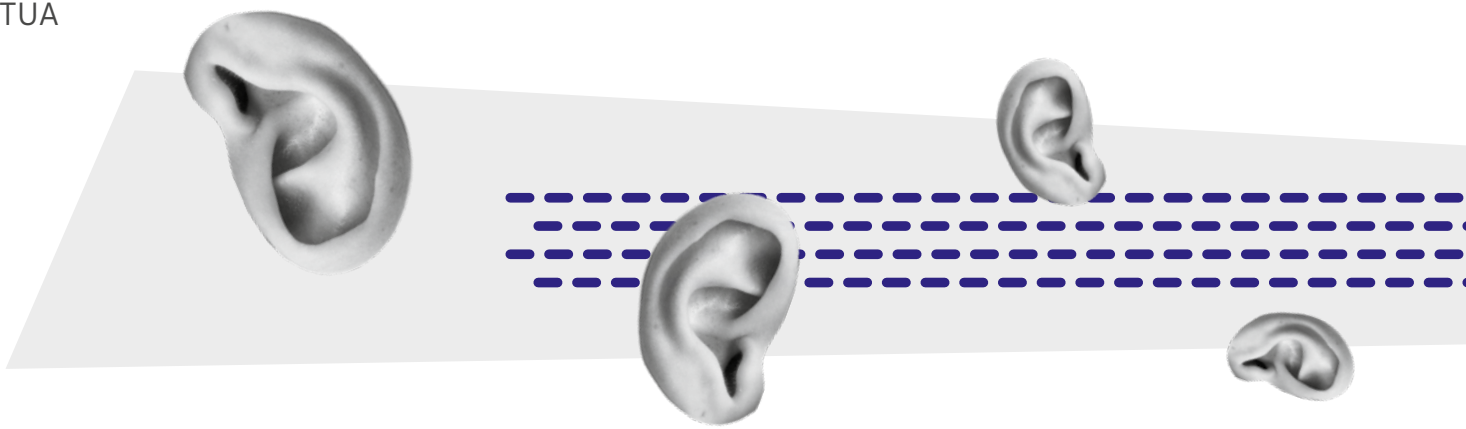
‘Bij podcasts is de muur tussen journalistiek en advertenties minder hoog’

BERT HEYVAERT (HET NIEUWSBLAD)

PROFESSIONALISERING

Door krantenredacties wordt de podcast gezien als een medium dat in het verlengde ligt van wat altijd al hun kerntaak was: verhalen delen, achtergrond geven en opinie maken. Dat ook in audiovorm doen, vraagt een minder grote investering dan bijvoorbeeld video's produceren.

Zowel *Het Nieuwsblad* als *De Tijd* realiseert zijn groeiende aanbod met een klein team. Bert Heyvaert en zijn collega Cedric Lagast werken fulltime aan de podcasts van *Het Nieuwsblad*, andere reporters werken er deeltijds voor. Ze worden bijgestaan door freelance hosts en de monteurs van House of Media in Gent.

Ook bij *De Tijd* is er een vast team van twee, dat bestaat uit Bert Rymen en producer Roan Van Eyck. Bij beide kranten zijn schrijvende journalisten van de eigen redactie en soms ook externe gasten te horen in de verschillende formats.

Hoewel de vaste teams voor podcasts relatief klein zijn, is er in de afgelopen jaren een professionaliseringsslag gemaakt. Waar de eerste Vlaamse podcasts werden opgenomen met twee micro's en hosts die gemakkelijk 40 minuten volpraatten, wordt er nu gewerkt met doordachte, kortere formules. 'In drie jaar tijd is er veel veranderd. Wij zaten eerst in een voormalige fotostudio, die we de kelder noemden. Intussen hebben we een echte studio op de redactie,' zegt Heyvaert. 'Omdat er een groter aanbod aan podcasts is, is het niet meer zo gemakkelijk om een fanbase op te bouwen rond een nieuw format. Je moet je onderscheiden. Wanneer we een nieuwe podcast overwegen, denken we daarom heel goed na of het format bijdraagt aan het uitdragen van ons imago en het verspreiden van onze journalistiek.'

EXTRA ETALAGE

Hoe vinden journalisten het om hun toetsenbord voor een micro te verruilen? Volgens Bert Rymen beseffen zijn collega's dat podcasts een extra etalage zijn voor hun artikels. Dat motiveert hen om uit hun comfortzone en in de opnamestudio te stappen. 'Ik merk dat je niet per se een radiostem hoeft te hebben om een goede podcast te maken,' zegt Heyvaert. 'Podcast-luisteraars willen rechtstreeks geïnformeerd worden door de mensen die het dichtst bij een onderwerp staan. De kracht van een podcast als *De stemmen van Assisen* is dat je journalisten hoort die dagelijks in de

rechtbank zijn en de dossiers die ze bespreken in handen hebben.' Betekent dit dat elke journalist in de toekomst een multimediajournalist wordt, die schrijft, filmt en audio maakt? 'Media-bedrijven mogen journalisten niet verder uitpersen, dat leidt tot creatieve destructie,' waarschuwt De Marez. 'Journalisten die goed zijn in podcasts zouden de ruimte moeten krijgen om zich daarop toe te spitsen en niet of minder te schrijven. Op die manier kan het format verder groeien.'

'Er is een markt voor een app die podcasts van Vlaamse makelij op één plek samenbrengt'

LIEVEN DE MAREZ (IMEC/UGENT)

De podcast naar een hoger niveau tillen, vergt ook grotere budgetten. Op dit moment is er geen betalend model voor podcasts in Vlaanderen. Media bieden hun podcasts gratis aan via Amerikaanse platformen als Spotify en iTunes en sommigen verspreiden ze ook via hun eigen app. De luisteraar betaalt voorlopig niet en voor inkomsten wordt er gekeken naar adverteerders. Rymen en Heyvaert merken dat die steeds meer interesse hebben nu de luistercijfers stijgen. Hoe vaak podcasts precies beluisterd worden, is moeilijk te achterhalen: de cijfers worden voorlopig niet gedeeld buiten de eigen mediagroep.

Los daarvan is het medium ook aantrekkelijk voor adverteerders omdat je er gericht mee kan adverteren. 'Bedrijven die gezondheidsproducten aanbieden, bereiken met advertenties in een podcast over gezond leven heel geïnteresseerde luisteraars. Ze zitten direct recht in hun doelgroep,' zegt Heyvaert.

Het advertentiemodel is echter niet zaligmakend, in het bijzonder voor journalistieke podcasts. Een journalist kan niet zomaar een reclameboodschap inspreken, zoals de hosts van niet-journalistieke podcasts dat vaak doen. 'De geïntegreerde advertenties van podcasts leiden tot discussie op de redactievloer,' zegt Heyvaert. 'Bij geschreven journalistiek worden er advertenties naast je stuk geplaatst en heb je daar als journalist verder niets mee te maken. Bij podcasts is de muur tussen journalistiek en advertenties minder hoog: vaak maakt één adverteerder de hele podcast mogelijk. We bespreken per podcast hoe we advertenties integreren, zodat het niet storend is en de onafhankelijkheid niet in het gedrang komt.'

STREAMZ VOOR AUDIO

Zolang er geen betalend model is voor podcasts, is werken met adverteerders de enige manier waarop de markt kan overleven, zegt Heyvaert. Volgens hem zou het logisch zijn dat er voor grote podcast-producties een betalende formule komt, gezien de workload die erin kruipt. Op dat vlak verschuift er trouwens wel wat. Mediahuis-ceo Koen Verwee stelde tijdens het allereerste podcastfestival in Oostende in april dit jaar een Vlaams podcast-platform voor. Sindsdien lopen er gesprekken tussen de VRT en Mediahuis voor een 'Streamz voor audio' - ook DPG

Wat met de onafhankelijke maker?

Hoewel de podcast in de lift zit, blijft het voor onafhankelijke journalisten en audiomakers een uitdaging om hun ideeën te realiseren. Onderzoek van de Arteveldehogeschool in opdracht van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) concludeerde dat er dringend ondersteuningsmogelijkheden nodig zijn voor podcastmakers. De sector zou momenteel 'vooral op goesting' draaien. Sinds dit jaar zijn er extra financieringsmogelijkheden die daar verandering in moeten brengen. Zo zal de VRT minimaal 500.000 euro per jaar besteden aan audioproducties van externen - van onafhankelijke maker tot productiehuis. Ook het VAF steunt sinds 2022 podcastmakers jaarlijks met 250.000 euro subsidie voor verhalende audiocreaties. Journalistieke audiocreaties komen niet voor deze subsidie in aanmerking.

Bij het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek kunnen journalisten een onderzoeksbeurs aanvragen, ongeacht het format waarin zij werken. Heel wat journalistieke podcasts kwamen met steun van het Fonds tot stand, zoals de voor de Belfius Prijzen 2021 genomineerde podcasts *Ouder* van Raf Njotea en Lander Kennis en *Geen kleine man* van AudioCollectief SCHIK en journalist Sofie Peeters. Ides Debruyne, directeur van Journalismfund.eu, waar het Fonds Pascal Decroos onder valt, merkt dat meer en meer journalisten hun verhaal via een podcast willen brengen, maar worstelen met een gebrek aan middelen: 'Ik stel achteraf vast dat de journalisten die we steunen hun broek scheuren aan podcastprojecten. Fonds Pascal Decroos ondersteunt hun onderzoek en gaat ervan uit dat de mediabedrijven waar ze publiceren ook bijdragen, maar daar gaat het vaak mis. Mediabedrijven willen geen enkel risico nemen en willen geen kosten maken voor onderzoek voor podcasts. Zij redeneren dat ze de montage al betalen. De journalist zelf wordt soms niet eens vergoed. Ik vind dat ongezien voor mediabedrijven waar zoveel geld in omgaat. Ik zie de frustratie opborrelen bij freelancers, maar vaak willen ze absoluut hun verhaal maken en beginnen ze er toch aan zonder volledige dekking van de kosten. Sommigen, zoals audiocollectief SCHIK, lossen dat op door naar Nederland te gaan, waar de budgetten groter zijn. Ik raad journalisten aan om bij mediahuizen aan te blijven dringen op een billijke vergoeding en een podcast enkel te maken als de begroting sluitend is. Anders kweek je ook het idee dat podcasts zonder behoorlijke vergoeding gemaakt kunnen worden.'

Media toont interesse. Het is nog niet duidelijk of daar ook een betalende formule aan gekoppeld wordt.

Gaan luisteraars wel willen betalen voor podcasts als ze gewend zijn die gratis te beluisteren? 'Het is normaal geworden om te betalen voor meerdere streamingplatformen voor video', zegt Lieven De Marez. 'Jongeren betalen niet meer voor de kabel, maar stellen hun eigen pakket samen uit abonnementen op diensten als Netflix, HBO en Streamz. Bij audio verwacht ik eenzelfde ontwikkeling. Naast de gratis gesponsorde podcasts zullen mensen ook bereid worden om te betalen voor advertentievrije, goede content. Zeker als er een band is met de personen achter de podcast.'

Volgens De Marez zijn er twee voorwaarden om een (al dan niet betalend) Vlaams platform voor podcasts te laten slagen. Mediamerken moeten niet elk voor zich iets ontwikkelen, maar de krachten bundelen. En daar wachten ze beter niet te lang mee. 'Jongeren hebben geen band meer met klassieke mediamerken, maar er zal wel een markt zijn voor een app die podcasts van Vlaamse makelij op één plek samenbrengt', voorspelt hij. 'Er is een limiet aan het aantal apps dat mensen gebruiken: ze zullen misschien vier podcastapps op hun telefoon hebben, maar geen acht. Om te zorgen dat de 'Streamz voor podcasts' er daar één van wordt, is het zaak met dit platform te komen terwijl podcastluisteraars hun gewoonten aan het ontwikkelen zijn. Op het vlak van *on demand* tv kijken hebben de klassieke Vlaamse media te lang gewacht en werden ze ingehaald door Netflix. Met podcast is er nog kans om op tijd te zijn.'

OOK GROTE MEDIAHUIZEN NIET GESPAARD VAN SLAPP

VVJ wil waarborgen tegen intimiderende rechtszaken

Journalistiek met impact beroert de gemoederen. Ze spreekt het rechtvaardigheidsgevoel aan en maant aan tot actie. Minder mediageniek is de terugslag van die verontwaardiging. Almaar vaker volgen dreigementen, deontologische klachten en zelfs rechtszaken. Een deel van die actie mist zelfs elke grond en wil louter intimideren. Ook grote mediahuizen worden hier steeds vaker het slachtoffer van. Er wordt naar verwezen als 'SLAPP' ('*Strategic Lawsuits against Public Participation*'). Gesteund door een Europese aanbeveling ijvert de VVJ voor een betere bescherming van journalisten.

CHARLOTTE MICHILS

Jeremy Bishop

De VVJ bracht al uitgebreid verslag uit over SLAPP's tegen kleine redacties en journalisten. Recent nog rekende *Apache* voor dat de 'aanhoudende gerechtelijke intimidatie' vanwege de Antwerpse vastgoedondernemer Erik Van der Paal de nieuwssite intussen 70.000 euro heeft gekost. *EU Observer* moest in het verleden meermaals opboksen tegen machtige tegenstanders als de Belgische zakenluchtvaartgroep Flying Group en een bedrijf dat gelinkt wordt aan de Wit-Russische leider Loekasjenko. Recent nog kreeg onderzoeksjournalist Sofia Van Nuffel het aan de stok met de getuigen van Jehova en heeft een in Brussel gevestigde buitenlandse journalist een klacht aan zijn broek na een kritisch artikel over een biergigant. NGO's als *CASE*, academici en professionele organisaties trachten vat te krijgen op de

omvang van het probleem. Ook de VVJ zorgt voor een inkijk in het fenomeen via haar jaaroverzichten van het VVJ-Meldpunt Agressie tegen journalisten, dat nu drie jaar bestaat. Minder zicht hadden we tot nu op de procedures tegen de grote huizen. Daar komt met een rondvraag naar aanleiding van dit artikel verandering in.

EENZIJDIG VERZOEKSCRIFT

'Wat we alleszins weten, is dat ze er alles aan gedaan hebben om dit dossier er niet te laten komen.' Dat zegt onderzoeksjournalist Joppe Nuyts op *HLN LIVE* nadat de onderzoekscel van VTM NIEUWS en *HLN.be* onthulde dat patiënten van thuiszorgbedrijf Altrio massaal onder druk worden gezet om voor hen te kiezen. Altrio stapte prompt naar de rechtbank in

Antwerpen met als resultaat dat de publicatie met een week vertraagd werd. Pikant detail: het ging – nog maar eens, denk aan de uitzendverboden van de VTM-documentaire over de kasteelmoord en de VTM-reportagereeks *Cold Case* - om een procedure op eenzijdig verzoekschrift. De kortgedingrechtspraak is hierover nochtans duidelijk: een procedure op eenzijdig verzoekschrift strookt niet met het recht van verdediging van journalisten en media én met de persvrijheid. 'In het geval van *Cold Case* was een dergelijke handelswijze extra schrijnend', zegt Karen Van Brabant, bedrijfsjurist bij DPG Media, 'het ging immers om een afgesloten dossier, het geheim van het onderzoek speelde niet eens meer.' Ze herinnert zich ook dat ze met drie bedrijfsjuristen plaatsnam tegenover een tienkoppige delegatie.

‘Mensen die telefoon krijgen van een ‘Pano’-reporter aarzelen niet om meteen advocaten in te schakelen’

STEVEN SAMYN (VRT)

‘Pure intimidatie’, klinkt het. Ook over het tijdelijke uitzendverbod van de Kasteelmoord-docu liet de commerciële zender zich destijds ontstemd uit: ‘Het is bijzonder jammer dat de rechter de zender niet gehoord heeft en dat dit uitzendverbod pas de dag van de uitzending van de eerste aflevering is uitgesproken.’ Aangehaalde vorderingen gaan over publicatie- en uitzendverboden, maar er zijn ook andere gevallen. Van Brabant verwijst naar een zaak tegen *HLN* waarbij een projectontwikkelaar zwaaide met een (ongefundeerde) schadeclaim van meer dan twee miljoen euro wegens reputatieschade. De zaak werd afgesloten met een dading. Onderzoeksjournalist Jonas Muylaert voor VTM NIEUWS en *HLN*: ‘Intimidatie staat publicatie niet in de weg, maar journalisten worden onzekerder en nog voorzichtiger. Er komt ook extra werklast voor ons: meer dan ooit wordt het werkproces minutieus gedocumenteerd voor het geval dat.’

TRANSPARANTER WERKEN

Ook VRT-hoofdredacteur Steven Samyn ziet het aantal tussenkomsten van advocaten en procedures stijgen. Een van de redenen van de explosieve toename van juridische dossiers is het succes van het onderzoeksjournalistieke televisieprogramma *Pano*. ‘Mensen die een telefoon krijgen van een Pano-reporter aarzelen niet om meteen advocaten in te schakelen en aangetekende brieven te laten versturen. Ik kan gerust zeggen dat ik hier een groot deel van mijn tijd mee bezig ben’, zegt Samyn. ‘We proberen steeds transparanter te werken, maar slagen er voorlopig niet in het tij te keren en het aantal tussenkomsten

van advocaten af te remmen.’

‘Meestal komt het niet tot procedures, maar als dat gebeurt, ben je voor jaren vertrokken.’ Samyn verwijst naar de rechtszaak tegen journalist Bart Aerts na diens *Ter Zake*-reportage over de kasteelmoord. Hij werd uiteindelijk in beroep vrijgesproken. Het Hof oordeelde zelfs dat er ‘minstens vragen konden gesteld worden bij verschillende aspecten van de werking van het Brugse parket in het onderzoek’. Er loopt ook al jaren een onderzoek na een klacht wegens laster en eerroof tegen dezelfde journalist over zijn reportage rond de verwevenheid tussen een ministerieel kabinet en een niet onbesproken ondernemer. ‘Als onderdeel van een groot huis zijn we goed omkaderd en bestand tegen de druk, maar dat neemt niet weg dat we ons zorgen over maken over deze evolutie’, aldus Samyn.

Hij heeft ook de indruk dat mensen eerst naar de Raad voor de Journalistiek stappen in de hoop op een (gedeeltelijk) negatieve uitspraak, die vervolgens voor de burgerlijke rechtbank kan worden gebruikt. ‘Betrokkenen wordt loyaal wederhoor geboden, maar gaan er niet op in om vervolgens achteraf klacht te kunnen indienen. Zo wordt het moeilijk werken.’ Ook Sophie Van Iseghem, secretaris-generaal bij *Roularta*, bevestigt de verwevenheid tussen deontologische uitspraken en rechtszaken. Verder verwijst ze naar de correctionele zaak van de Belgische vzw *Viruswaanzin/Folie Virus* tegen bio-loog-journalist Dirk Draulans (*Knack*) en professor-filosof Johan Braeckman (UGent), nadat ze zich kritisch uitgelaten hadden tijdens het VRT-programma *De Afspraak*. De vzw eiste een schadevergoe-

ding van bijna 70.000 euro. De rechtbank wees de vordering af, de vzw ging in beroep.

VEEL GEZICHTEN

Alle journalisten en huizen bevestigen dat het slechts in een minderheid van de gevallen komt tot een rechtszaak. Tegelijk merken ze op dat ook zuivere dreigementen, niet zelden geuit door strafpleiters met een grote renommee, hun tol eisen. Bijkomende nuance: niet alle rechtszaken zijn te beschouwen als SLAPP. SLAPP-zaken zijn kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures. Het gaat om oneigenlijk gebruik van civiel- en strafrechtelijke procedures met geen ander doel dan te intimideren en in te hakken op de vaak schaarse middelen van de tegenpartij. SLAPP heeft veel gezichten, wat de identificatie bemoeilijkt. Zo kunnen vorderingen gebaseerd zijn op uiteenlopende gronden zoals laster en eerroof, schending van de privacy, inbreuk op het auteursrecht, ... Mogelijk gaan ze ook gepaard met (buitensporige) schadeclaims of rechterlijke bevelen (verbod op publicatie, ...). Het kan gaan om een zaak ten gronde, maar ook om een kort geding.

KRITISCHE LACUNES IN BESCHERMING

Op dit moment bestaat er slechts een beperkt arsenaal tegen intimiderende en nutteloze procedures. Zo maakt artikel 150 van de Belgische Grondwet het hof

van assisen bevoegd in persdelicten en wordt er zoals bekend prioriteit gegeven aan de vervolging van zware misdrijven en niet of quasi niet van persdelicten. Dat heeft als gevolg dat journalisten, vervolgd voor laster en eerroof, vaak buiten schot blijven. Tegelijk: wanneer de tenlasteleging niet gekwalificeerd wordt als persdelict, speelt de waarborg van artikel 150 van de grondwet niet. Bovendien kunnen journalisten en media ook gedagvaard worden langs de burgerrechtelijke weg. Verder biedt ook artikel 780bis van het Gerechtelijk Wetboek maar ten dele een uitweg. Op grond van dit artikel kan de rechter een partij die de rechtspleging aanwendt voor 'kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden' – bovenop de gevorderde schadevergoeding door een procespartij –, veroordelen tot een civiele geldboete van 15 tot 2.500 euro. Hoewel een stap in de goede richting, is artikel 780bis Gerechtelijk Wetboek maar het begin van een antwoord op vexatoire

procedures. Ten eerste vindt het geen toepassing in strafzaken en ten tweede focust het artikel vooral op procesrechtsmisbruik en minder op het slachtoffer van tergende procedures. Zo ontbreekt met name het mechanisme om een SLAPP-zaak in een vroeg stadium te kunnen identificeren en seponeren.

Een journalist die de (zoveelste) nutteloze procedure tegen zich krijgt, moet met andere woorden de hele rit uitzitten.

En er is nog een derde pijnpunt: zo moet de journalist die de zaak uiteindelijk wint wellicht nog een deel van zijn bescherming zelf gaan financieren. De rechtsplegingsvergoeding dekt namelijk niet noodzakelijk de volledige kosten- en ereloonstaat van de advocaat van de winnende partij.

WERK AAN DE WINKEL

Anti-SLAPP-wetgeving remedieert bovenstaande pijnpunten. Geruggensteund door de recente anti-SLAPP aanbeveling van de Europese Commissie dringt de VVJ

'Intimidatie staat publicatie niet in de weg, maar journalisten worden onzekerder en nog voorzichtiger'

JONAS MUYLAERT
(VTM NIEUWS EN HLN)

aan op extra waarborgen. De kwaliteit van het publieke debat staat of valt met de vrijheid van meningsuiting. Kritische stemmen moeten beschermd worden.

JE VINDT DE VVJ-NOTA OVER SLAPP OP JOURNALIST.BE.

VEILIGHEIDSTRAINING

OMGAAN MET VERBALE EN FYSIEKE AGRESSIE

De maatschappelijke omgangsvormen worden er niet meteen verfijnder op. Ook journalisten ervaren meer agressie, afkomstig van burgers maar ook beleidsverantwoordelijken. Meer en meer is sprake van een soort anti-journalistiek klimaat.

Daarom organiseert de **VVJ in samenwerking met Crime Control** op donderdag 22 december een dagopleiding die journalisten weerbaarder moet maken.

In de voormiddag staat verbaal geweld centraal:

- Wat is agressie (niet)?
- Wat zijn de oorzaken van toenemende agressie?
- Welke soorten agressie zijn er en hoe ga je ermee om?

In de namiddag gaan we dieper in op fysieke agressie:

- Hoe ontstaat fysiek geweld?
- Welke preventieve maatregelen kan je nemen?
- Welke afleidings- en ontwijkstechnieken zijn voorhanden?

Wanneer?

donderdag 22 december van 9u tot 16.30u

Waar?

Zennestraat 21 in Brussel

Inschrijven is verplicht, want de plaatsen zijn beperkt

Deze opleiding is gratis voor VVJ-leden. Niet-VVJ-leden betalen 50 euro, vooraf over te schrijven op ons rekeningnummer BE90 0014 7095 9732, met vermelding 'veiligheidstraining'. Je inschrijving is pas definitief na betaling.

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

TAXI! En voor de chauffeur zelf is er nu TaxiPro.be

Sinds 2020 biedt *TaxiPro.be* gerichte informatie voor de uitbaters van taxi's, autocars en autobussen. Beheerder is de Nederlandse ProMedia Group, die al diverse vakbladen uitgeeft in de sectoren mobiliteit, verkeer en transport.

ProMedia bereikt naar eigen zeggen maandelijks ruim 75.000 professionals met haar publicaties. De krant *Nieuwsblad Transport* bijvoorbeeld covert zowel Nederland als Vlaanderen. 'De keuze om specifieke informatie te brengen voor taxibedrijven was binnen ons palet een logische merkextentie', zegt René Quist, interim-hoofdredacteur van *TaxiPro.be*. *TaxiPro.nl*, de Nederlandse versie van de site, bestaat overigens al veel langer. Voor zijn vele vakbladen heeft ProMedia Group ruim 40 journalisten in vaste dienst. Tot nader order moet *TaxiPro.be* het doen met één Vlaamse freelancer, die dagelijks een of twee nieuwsberichten plaatst. De site ruimt ook plaats in voor interviews, reportages, onderzoeken, opinies en persoonlijke verhalen. Zo kunnen we er lezen over chauffeurs die in Zaventem zijn betrapt zonder de nodige vergunningen, over steps

die taxistandplaatsen in Brussel hinderen, of nog over een taxichauffeur die een bommenregen in Oekraïne is ontvlucht. Elders getuigt een Oekraïense vluchteling die in Merelbeke opvang vond. En nog wat verder vinden we een opiniestuk van mobiliteitsspecialist Koen Van De Putte, die pleit voor de invoering van een nationale taxi-app.

'We willen bijdragen tot de verdere professionalisering van de taxibranche'

RENÉ QUIST

René Quist: 'Ons doel is bij te dragen tot de verdere professionalisering van de taxibranche en een verbetering van het ondernemersklimaat. Zo beogen we in de toekomst ook bijdragen over het contractuele zorg-, leerlingen- en ouderenvervoer,

zoals die nu al op *Taxipro.nl* te vinden zijn.' Op de vraag of er ook plaats is voor meer kritische stukken over de taxisector, is het antwoord positief. 'De site biedt lezers ook de mogelijkheid om te reageren op de bijdragen, toch voor zover dit kort, bondig, hoffelijk en zakelijk gebeurt', aldus Quist.

GROEIMARKT

Wie TaxiPro.be wil raadplegen, kan dat kosteloos. ProMedia Group rekent voor zijn inkomsten op 'partners' die adverteren. De Belgische site draait momenteel ongeveer break-even. 'Maar ProMedia beschouwt dit als een groeimarkt', aldus nog Quist. 'En dus rekenen we erop in de toekomst wel degelijk meer Belgische adverteerders te kunnen aantrekken. Tenslotte worden de nieuwsberichten op de site maandelijks door ruim 10.000 unieke bezoekers gelezen.' Naast de website is er een nieuwsbrief, waarop zich intussen een duizendtal geïnteresseerden heeft geabonneerd. En dan is er nog een luik internationale congressen waarin wordt geparticipeerd. Het jongste event was Taxi Expo '22, een vakbeurs annex congres in het Nederlandse Houten op 6 oktober 2022. (LV)

**RUBEN EN MARIEKE BRUGNERA BEKROOND
VOOR ONDERZOEK NAAR POVERELLO**

Sommige mensen blijken in de wieg gelegd om journalist te worden. Ruben en Marieke Brugnera zijn zo'n geval. Hoewel Ruben het licht pas zag door de film *Spotlight*, zette hij intussen al enkele spraakmakende onderzoeksreportages op poten. En samen met zijn zus Marieke veroverde hij onlangs een VVOJ-prijs voor onderzoek naar mistoestanden bij Poverello.

ANNICK HUS

Hoe broer en zus elkaar vonden in de onderzoeksjournalistiek

Voor Ruben Brugnera was journalistiek lange tijd een snelle, oppervlakkige wereld. Snel scoren, daar kwam het volgens hem op neer. 'Ik heb altijd een grote maatschappelijke interesse gehad en was er ook lang van overtuigd dat ik via de politiek of ngo's een zekere impact kon hebben. Journalistiek leek me te vluchtig. Ik dacht dat ik daar mijn ei niet kwijt kon.'

Na studies politieke wetenschappen ging hij dan ook aan de slag als parlementsmedewerker. 'Maar die job was van korte duur, want ik had niet het gevoel daar iets zinvols te doen voor de maatschappij. Daarna was ik nog leerkracht, trainer en coach. En ik werkte voor een financieel databedrijf in Letland, waar ik de Belgische private investeringsfondsen in kaart bracht. Maar geen enkele job kon me bekoren.'

Toen hij ook nog eens te kampen kreeg met gezondheidsproblemen, kwam het besef dat hij zijn leven over een andere boeg moest gooien. 'Toen ik in Letland was, kwam de film *Spotlight* uit. (over Amerikaanse journalisten die een zaak van kindermisbruik in de kerk aan het licht

brengen, red.) Die maakte iets wakker in mij. Alleen was ik toen al 28, en vreesde ik dat het te laat was om nog in de journalistiek te stappen.'

Een Skype-gesprek met zijn schoonbroer, de man van Marieke, deed de puzzelstukjes in elkaar vallen. 'Hij had de film ook gezien en vertelde dat hij aan mij had moeten denken. Ik keerde terug naar België en schreef me in voor het postgraduaat Internationale Researchjournalistiek van het Fonds Pascal Decroos. Ik registreerde me ook meteen als zelfstandige.'

SPEELBAL

Zo ging de bal aan het rollen. Tijdens zijn opleiding voerde Ruben samen met zijn beste vriend Michael Merrigan onderzoek naar uitgebuide Bulgaarse verzorgsters, en dat lanceerde hem als onderzoeksjournalist. 'Eindelijk had ik het gevoel te doen wat ik echt wilde. Tegelijk werd ik geconfronteerd met de bikkelharde realiteit en ondervond ik hoe freelancers de speelbal van de grote mediahuizen zijn. Het was jammer om vast te stellen dat ze

freelancers alle risico's laten nemen en zelf rustig het resultaat afwachten. Toen puntje bij paaltje kwam, bood de openbare omroep ons een bedrag waarmee we zelfs de cameraman niet konden betalen.'

Zijn eerste project leverde hem meteen een persprijsnominatie op, maar het tweede verliep minder vlot. Ruben Brugnera: 'Met een werkbeurs op zak ging ik op onderzoek in de farmaceutische industrie. Helaas kwam ik van een kale reis thuis. Als dit mijn eerste onderzoek was geweest, had ik er wellicht de brui aan gegeven. Ik heb dus geluk gehad.'

FILOSOFIE

Enter Marieke Brugnera. Zij was volop bezig een carrière uit te bouwen als academica in de filosofie, toen ze besloot om samen met haar broer de financiële toestand van Poverello onder de loep te nemen. 'Ik dacht aan de KU Leuven perfect op mijn plaats te zitten, tot het laatste jaar. Toen begon ik te twijfelen over het pad dat ik aan het bewandelen was.'

Overigens zag ze wel parallellen tussen de

Poverello gaf nog altijd geen opheldering over de financiële handel en wandel.

‘Door onze verschillende perspectieven kunnen we een breder terrein bestrijken’

academische wereld en de journalistiek. ‘Toen mijn doctoraat over zelfbedrog bijna afgerond was, kreeg ik het gevoel dat ik er alleen voor stond. In de academische sector ben je vaak op jezelf aangewezen, want het gaat om jouw palmares en jouw publicaties. Maar ook als freelancejournalist moet je het vaak zelf uitzoeken.’ Geconfronteerd met een gebrek aan *funding* gaf ze na haar doctoraat nog een jaar les. ‘Toen ik zwanger werd, besloot ik een punt achter mijn academische carrière te zetten.’ Volgens haar broer blijft Marieke qua manier van denken wel een *academica*. Ze beaamt. ‘Ruben was altijd al gefascineerd in het raakvlak tussen theorie en praktijk, wat misschien ook verklaart waarom hij politieke wetenschappen studeerde. Ik heb daar minder behoefte aan, vandaar wellicht mijn keuze voor filosofie. Ik vertel wel graag verhalen. En terwijl Ruben graag dingen afbreekt, bouw ik ze liever weer op. Toen we besloten om samen te werken graptten we dat we een BVBA zouden oprichten met de naam *Afbraakwerken Brugnera*.’

POVERELLO

Niet zo lang geleden waren broer en zus ook vrijwilligers bij Poverello. Het was toen dat ze op het spoor kwamen van mistoestanden bij de armoedeorganisatie. Marieke: 'Ik hoorde dat Poverello miljoenen op de bankrekening had en snapte niet dat zo'n rijke organisatie maar zo weinig deed voor mensen in armoede.' Ruben reageerde eerst verbaasd op het nieuws. 'Ik had juist de indruk dat de organisatie amper de eindjes aan elkaar kon knopen. Daarom besloot ik om naar de website van de Nationale Bank te gaan en hun jaarrekeningen te bekijken. En jawel, ze zaten op een berg geld.' Toch duurde het nog enkele jaren voordat Marieke en Ruben effectief op onderzoek gingen. 'Het kwam nog wel eens ter sprake tijdens familiebijeenkomsten, maar verder deden we er niets mee', zegt Marieke. 'Ik ben van nature conflictvermijdend, maar heb ook wel een sterke drang naar rechtvaardigheid. Nadat ik de zaak tevergeefs intern had aangekaart, stelde Ruben voor om op onderzoek te gaan. Hij wilde net als ik weten waar al dat geld dat Poverello kreeg naartoe ging.' Die vraag stellen broer en zus trouwens nog altijd. Want ondanks hun herhaalde aandringen, kwam Poverello nooit met een antwoord. 'Ik vind het zonde dat dit niet verder opgepikt werd door de Vlaamse televisiezenders', zegt Marieke. Ruben vult aan: 'Als ik met mensen over ons onderzoek praat, dan hebben ze vooral onthouden dat Poverello veel geld heeft. Nochtans wijst alles erop dat het geld verdwenen is, of alleszins op plaatsen is terechtgekomen waar het niet hoort te zijn. Ik hoop nog steeds dat ook andere media kritische vragen gaan stellen aan Poverello, zolang er geen opheldering is over de financiën.' Bovendien is hun grootste verhaal niet tot de reguliere pers doorgedrongen, betreuren

de Brugnera's nog. 'Dat over de vzw Rafaël, die in Anderlecht een centrum voor thuislozen beheert. We hebben zware uitbuiting van mensen zonder papieren onder de vleugels van de katholieke kerk blootgelegd, samen met een sappig financieel schandaal. Die vzw heeft 120.000 euro betaald voor de echtscheiding van een bestuurslid. De nummer twee van de katholieke kerk, secretaris-generaal van de Belgische Bisschoppenconferentie Herman Cosijns, is daarbij zwaar door de mand gevallen. Alle camera's waren op hem gericht. In Franstalig België was het een schandaal, maar in Vlaanderen is daar niks van blijven hangen. Dat is toch bijzonder vreemd.'

Poverello zat
blijkbaar op een berg
geld, maar deed zo
weinig voor mensen
in armoede'

BLOEDSUIKERSPIEGEL

Toch ging hun harde werk niet onopgemerkt voorbij, want eind juni mochten de Brugnera's de Loep voor de beste controlerende journalistieke productie van 2021 in ontvangst nemen. Met deze en enkele andere prijzen belooft de VVOJ, Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten, jaarlijks de beste onderzoeksjournalistiek in de Lage Landen. 'We waren aangenaam verrast', zegt Ruben. 'De nominatie had ons al deugd gedaan, en dat we de prijs effectief

zouden winnen, hadden we helemaal niet verwacht.'

Broer en zus vormen dan ook een sterk onderzoeksduo dat elkaar perfect lijkt aan te vullen. Marieke: 'Onze interesses zijn heel complementair, niet te ver maar ook niet te dicht bij elkaar. Er zijn gelukkig ook veel raakvlakken. Door onze verschillende perspectieven kunnen we een veel breder terrein bestrijken dan we alleen zouden kunnen. We blijven ook wel broer en zus natuurlijk, waardoor we een gedeeld verleden hebben en ook heel direct tegen elkaar kunnen zijn. Dat ligt bij gewone collega's misschien wat anders. Doordat we elkaar door en door kennen, moeten we geen schrik hebben om gevoelige snaren te raken. Zo kunnen we elkaar ook motiveren om tot het uiterste te gaan. Vroeger nam onze competitiviteit extreme vormen aan. Zo waren we ooit op hetzelfde moment ziek en moesten we bloed laten trekken. Achteraf zaten we met de rapportjes van de dokter aan tafel om te zien wie de beste bloedsuikerspiegel en cholesterol had.'

Ondertussen zijn de Brugnera's volop bezig met nieuw onderzoek. Waarover dat gaat, verklappen ze niet. Maar gelukkig dat ze dit werk kunnen doen, zijn ze zeker. Ruben: 'We hebben de chance dat we uit de middenklasse komen, waardoor we aan het begin van onze carrière risico's konden nemen zonder te vrezen op straat te belanden. Door de slechte financiering is onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen bijna vrijwilligerswerk. Het is ook enkel dankzij mijn 30 procent aanstelling als hogeschooldocent dat ik het mij kan permitteren. Dat maakt dit werk enkel weggelegd voor mensen die het aan een heel lage vergoeding kunnen en willen doen. Jammer genoeg missen we zo wel het perspectief van journalisten uit kansengroepen.'

Omgaan met extreemrechts

© Tim Coppens

De lastige omgang met extreemrechts

Extreemrechts zit in de lift, en daar maken velen zich grote zorgen over. Welke rol spelen nieuwsmedia in dat verhaal en welke verantwoordelijkheid nemen ze desgevallend op? Een stand van zaken.

POL DELTOUR

De opmars van extreemrechts baart velen zorgen. Zopas nog traden rechtsextremisten toe tot de regeringen in Zweden en Italië. Ook in Vlaanderen en bij uitbreiding België – waar in 2024 cruciale verkiezingen op til staan – steekt Vlaams Belang de neus krachtig aan het venster. Het is dan ook nu, zeggen academici en politici, dat ook nieuwsmedia zich moeten bezinnen over hun rol in de geschiedenis. Maar ook veel journalisten zelf zitten met de kwestie verveeld.

Vlaams Belang ontstond als ‘Vlaams Blok’ in 1978. Mede door het nog geringe gewicht van de partij werd ze door redacties geruime tijd genegeerd. Toch brak VB, na een gestage opgang in Antwerpen, electoraal door op ‘zwarte zondag’ 24 november 1991. Meteen barstte ook onder journalisten een debat los over de behandeling van de partij. *Grosso modo* kwamen drie pistes op tafel: (verder) doodzwijgen, behandelen als een gewone politieke partij, of extra kritisch behandelen (waarbij die ‘extra’ staat voor nog kritischer dan voor andere politieke partijen geldt). Veelal kwamen de keuzes

neer op een combinatie van de drie benaderingswijzen, met klemtonen en nuances die uiteenliepen naargelang het nieuwsmedium en – binnen de redacties – de hoofdredacteur van het moment.

NORMALISERING?

De grootste kritiek op de nieuwsmedia vandaag is dat ze extreemrechts te veel zouden ‘normaliseren’ of ‘banaliseren’. VB-kopstukken worden – gelijk met andere politici – vlotjes uitgenodigd voor interviews of debatten, hun voorstellen krijgen te makkelijk een forum in de krant, met hun oneliners vinden ze te snel een weg naar de tv-journaals. Nochtans hebben journalisten wel argumenten voor die opstelling. Hoe kun je nu een politieke partij met 23 zetels in het Vlaams en 18 zetels in het federaal parlement anders behandelen dan de andere? Een partij bovendien die met nagenoeg 20 procent van de Vlaamse stemmen toch getuigt van een grote ‘voedingsbodemp’ in de samenleving. VB levert intussen diverse voorzitters van parlementaire commissies, en het graait

gretig mee uit de grote pot voor partij-financiering. Berichten over zo’n partij beantwoordt toch gewoon aan de allereerste beroepspllicht. Bovendien, aldus veel mediawerkers, riskeer je met een afwijkende behandeling – of die nu inhoudt negeren of extra hard aanpakken – extreemrechts nog te versterken in zijn geliefde positie van underdog. Nog meer kan het zich dan wentelen in zijn rol van slachtoffer van het regime én diens ‘regimepers’. Wat het op de koop toe toelaat zich verder te profileren als de enige echte verdediger van de vrijheid van meningsuiting. Nog een argument om toch maar niet te moeilijk te doen over extreemrechts, is dat het sowieso zijn weg vindt naar het grote publiek via de ‘nieuwe’ media vandaag. VB investeert royaal in Facebook-advertenties en andere online kanalen, en bereikt daarmee rechtstreeks vele honderdduizenden. Dan kunnen we met onze klassieke media, zo heet het op redacties, maar beter zelf zo veel mogelijk het terrein bezetten. Sommige critici gruwen van die argumen-

WAT ZEGGEN DE HOOFDREDACTIES?

Welke redactionele lijn volgen de hoofdredacties van de grote Vlaamse nieuwsmedia ten aanzien van Vlaams Belang? (1) **Normaliseren** (of behandelen zoals elke andere politieke partij), (2) **negeren** (of zoveel mogelijk doodzwijgen), of/en (3) **extra kritisch behandelen** (wat staat voor nog kritischer dan bij de andere partijen)? Een rondvraag.

BELGA

‘Ik zie me genoodzaakt een combinatie van twee opties aan te duiden. We behandelen VB bij Belga zoals elke andere politieke partij: we behandelen hun persberichten, trekken naar persconferenties, brengen verslag uit over tussenkomsten in het parlement, schenken aandacht aan hun schriftelijke vragen... Maar we blijven wel waakzaam en

ten, en houden vast aan een absoluut *cordon médiatique* rond extreemrechts. Want elke aandacht – zelfs negatieve – werkt in hun voordeel. In de Franstalige nieuwsmedia wordt die strategie nog altijd toegepast, en zie, daar is extreemrechts nooit doorgebroken. Blijft de vraag of en in hoeverre dat laatste effectief met het *cordon médiatique* te maken heeft, dan wel ook met andere factoren.

Is absoluut negeren voor de (zeker Vlaamse) redacties niet langer een optie, dan zijn daar in de praktijk hier en daar toch sporen van te zien. Recent UA-onderzoek leerde dat CD&V in 2021 dertig keer meer aan bod kwam in het VRT-*Journal* dan Vlaams Belang. Dat heeft dan wel meer te maken met het feit dat VB nergens regeringverantwoordelijkheid heeft – een implicatie van het politieke *cordon sanitaire* dat voor uitvoerende bestuursniveaus rond de partij blijft hangen. Overigens wordt die opstelling wel weer flink uitgehouden wanneer N-VA-voorzitter Bart De Wever straks opnieuw, zoals in 2019, regeeronderhandelingen aanknoopt met VB. En wie weet meer...

Toch wekt ook de intrinsieke politieke lijn van Vlaams Belang – die etnisch, cultureel en communautair sterk identitair en polariserend is – niet meteen veel animo bij nieuwsmedia. Ook justitie heeft het moeilijk ermee, zoals bleek uit de veroordeling in 2004 van het toenmalige Vlaams Blok en de vervolging vandaag van Dries Van Langenhove en een reeks acoliëten van het ultrarechtse Schild & Vrienden. Dat laat redacties wel degelijk toe om persberichten van VB te negeren, VB'ers niet te interviewen of hen niet toe te laten tot de opiniepagina's. In dezelfde lijn ligt de opstelling van het management van de

Vlaamse mediahuizen om de partij geen advertenties te gunnen – een opstelling die, na klachten van VB, door het gerecht is gelegitimeerd.

Een praktisch vraagstuk blijft nog of dan wél aandacht kan worden gegeven aan posities van VB die 'minder onschuldig' lijken, denk aan een steunactie voor de boeren of een mededeling over dierenwelzijn. Hier beseft menigeen wel dat voor VB finaal enkel het eigen ethocentrische

‘Het maatschappelijke ongenoegen dat extreemrechts in de kaart werkt, verdient alle journalistieke aandacht’

programma van tel is; al de rest dient slechts als sluiptwegen daarnaartoe. Overigens hoeft een selectieve behandeling van VB niet te betekenen dat aan de beruchte voedingsbodem van de partij wordt voorbijgegaan. Integendeel, het maatschappelijke ongenoegen dat extreemrechts in de kaart werkt, verdient alle journalistieke aandacht. Ook al past hier een *caveat*, en waarschuwen velen ervoor om niet zomaar voxpops te organiseren met het VB-electoraat.

EXTRA KRITISCH

Blijft over: extra waakzaamheid, in de zin van een nog kritischer attitude dan redacties tegenover klassieke politieke

partijen aan de dag leggen. Dat houdt in: journalistiek die extreemrechts systematisch ontmaskert als de reële bedreiging die het wel degelijk vormt voor een samenleving. Zie de zoveelste (rand) racistische uitspraak over 'omvolking' van een Van Grieken, De Winter of Van Langenhove. En o ja, los daarvan zegt VB wel de basisregels van de democratische rechtsstaat te respecteren, maar dat rookgordijn voorzien waarnemers met klare kijkers snel. Onder het gepolijste imago van kostuumdragers als Van Grieken en Van Langenhove borrelt het nu eenmaal van de antipolitiek en walging voor alles wat met democratie of mensenrechten te maken heeft.

Die walging geldt ook voor de pers, en dat moet alle redacties eigenlijk tot *nog* grotere alertheid aanzetten. Nog niet zo lang geleden verkondigde Filip Dewinter dat 'sommige journalisten snel de rekening zouden gepresenteerd krijgen', eens het VB daartoe de macht verwierf. In het partijprogramma heet het dat de VRT moet worden opgedoekt en dat elke mediasteun aan de private nieuwsmedia moet verdwijnen. Aan dat alles gaat het populistische verwijt van 'regimepers' vooraf. Bij een goed deel van de VB-achterban leidt dat intussen tot almaar meer verbaal en fysiek geweld. Onder meer tijdens de Mars tegen het Marrakechpact op de Heizel moesten journalisten dat persoonlijk ondervinden. Ook hier zit dus een belangrijke opdracht tot ontmaskering. VB mag zich dan nog profileren als de ultieme verdediger van de vrijheid van meningsuiting, uiteindelijk dient dit slechts één doel: de promotie en op termijn gedwongen implementatie van het eigen fanatieke discours van volksdenken en uitsluiting.

geven duiding waar nodig.'

Hans Vandendriessche, hoofdredacteur Belga

VRT NWS

'VRT NWS benadert Vlaams Belang op een journalistieke manier. Het is de taak van journalisten om met kennis van zaken en kritische zin de vragen te stellen die gesteld moeten worden, eventuele onwaarheden te

weerleggen en de nodige duiding te geven bij politieke standpunten. Uit onderzoek (*) blijkt dat nieuwsmedia een sterkere focus hebben op het beleid en politici met een uitvoerend mandaat dan op politici die op alle niveaus in de oppositie zitten. Dat is ook het geval bij VRT NWS.'

(*) 'Onpartijdigheid van de VRT nieuwsberichtgeving 2021', onderzoek in opdracht van de Vlaamse

Regulator voor de Media uitgevoerd door wetenschappers van de Universiteit Antwerpen (UA)

Steven Samyn, hoofdredacteur Duiding, namens de VRT-hoofdredactie

DE STANDAARD

'Voor DS geldt nummer drie als antwoord: extra kritisch.'

Inge Ghijs, adjunct-hoofdredacteur De Standaard

PETER VAN AELST, PROFESSOR POLITIEKE WETENSCHAPPEN UA

'GOEDE VRAGEN STELLEN'

Vlaams Belang doodzwijgen is geen optie, zegt Peter Van Aelst, professor politieke communicatie aan de Universiteit Antwerpen. Maar nieuwsmedia moeten wel extra waakzaam zijn, en hun publiek duidelijk maken waarom ze dat doen.

'Vlaams Belang is in Vlaanderen dermate groot geworden dat de media het niet kunnen doodzwijgen. Zo zou het niet gepikt worden dat de VRT de partij niet zou uitnodigen voor debatten. Ik geloof niet dat doodzwijgen een efficiënt wapen is tegen deze partij. Ondanks zijn ondervertegenwoordiging in de media de afgelopen decennia is VB immers blijven groeien.' 'Wegens het extreemrechtse karakter van de partij moeten journalisten wel kritisch omgaan ermee, zoals ze dat ook doen met andere partijen. Omdat ze bij interviews met partijleden extreme uitspraken mogen verwachten, moeten ze zich degelijk voorbereiden met de nodige vragen. Als de partij de overheid bijvoorbeeld verwijt de asielzoekers te veel geld toe te stoppen, moeten journalisten deze bewering checken. Als, zoals ik vandaag lees, de partij haar twijfels heeft bij de uitbreiding van de sancties ten aanzien van Rusland, moet men erop wijzen dat zij die beslissing in

het parlement mee goedgekeurd heeft.'

'Ik pleit er ook voor dat hoofdredacteuren in hun editoria's naar aanleiding van concrete feiten duidelijk maken waarom bepaalde standpunten van Vlaams Belang – ik denk aan een nieuwe uithaal van Van Langenhove tegen de LGBT-gemeenschap – ingaan tegen de filosofie van hun krant. Ik zie hoofdredacteuren dat geregeld doen in de VS, maar veel te weinig hier. Meer algemeen moeten media hun publiek duidelijk maken waarom ze Vlaams Belang anders behandelen dan andere media.'

'Uit onderzoek blijkt dat de Vlaamse media Vlaams Belang altijd al op een andere manier hebben behandeld dan andere partijen. En dat is niet alleen een gevolg van zijn extreemrechtse karakter, het heeft vooral te maken met het feit dat het voorlopig een 'eeuwige oppositiepartij' is. Media hebben sowieso meer aandacht voor partijen die aan de macht zijn. Tegelijk zijn ze ook wel meer kritisch voor die beleidspartijen. VB heeft nog nooit beleidsverantwoordelijkheid gedragen, en het ziet niet naar uit dat dat snel zal gebeuren. Voorstellen van oppositiepartijen zijn bovendien meer theoretisch van aard dan dat ze snel in praktijk worden gebracht.' (LV)

NEWSCITY (HET LAATSTE NIEUWS / VTM)

'We willen er vooraf expliciet op wijzen dat een multiple choice in deze ook altijd een beperking op nuances inhoudt. En daar doen we uiteraard principieel niet aan mee. We willen wel een gefundeerd antwoord geven. We geloven niet in het negeren van de partij. Vlaams Belang scoort niet alleen hoog in de peilingen, de partij heeft ook mandatarissen en parlementsleden. Hen niet de vragen stellen die we moeten stellen, zou ons niet alleen irrelevant maken, het zou ook een falen

zijn van onze journalistieke rol als democratische waakhond.

Vlaams Belang behandelen zoals elke andere partij kan ook niet, wegens bepaalde zeer radicale standpunten en uitspraken van (verkozenen binnen) die partij: daar zijn we waakzaam voor en dan gaan we voor een extra kritische en omzichtige journalistieke benadering. Onze journalisten moeten bij interviews en gesprekken met kennis van zaken onwaarheden, ongenueanceerde en discriminerende uitspraken meteen tegen-

spreken of weerleggen, en duiden. Dat doen we trouwens áltijd, overal en bij iedereen waar we dat journalistiek nodig achten.'

De hoofdredactie van NewsCity: Brecht Decaestecker, hoofdredacteur HLN; Dimitri Antonissen, adjunct-hoofdredacteur HLN; Michiel Ameloot, hoofdredacteur VTM Nieuws; Bert Heyrman, adjunct-hoofdredacteur VTM Nieuws

HET NIEUWSBLAD

'Binnen de voorgestelde opties sluit 'extra kritisch benaderen' het dichtst aan bij de

CHRISTOPHE BUSCH, DIRECTEUR HANNAH ARENDT INSTITUUT

'GIFTIGE NARRATIEVEN NIET VERSTERKEN'

Redacties moeten zich permanent afvragen of ze met hun berichtgeving de giftige narratieven van extreemrechts niet versterken, maar zonder de voedingsbodem ervan te negeren. Dat zegt Christophe Busch, directeur van het Hannah Arendt Instituut in Mechelen.

'Redacties moeten zich de vraag stellen welke maatschappelijke impact giftige narratieven van extreemrechtse partijen als Vlaams Belang hebben. En of de eigen berichtgeving de verspreiding van die boodschappen niet versterkt. Media moeten tegelijk ook voldoende aandacht hebben voor de voedingsbodem van de maatschappelijke problemen en uitdagingen die populistische partijen als Vlaams Belang zo succesvol maken.'

'Noem het *constructive journalism*, waarbij journalisten op een maatschappelijk verantwoorde wijze omgaan met problemen en ingaan tegen populistische kiezers proberen te werven met simplistische zwartwitoplossingen. Neem de omvolkingstheorie, waar VB-figures als Dries Van Langenhove op hameren. Het is een angstinducerend, simplistisch narratief dat een tiental jaar geleden opgang maakte in

rechtsextremistische milieus. Men sprak toen nog van een dreigende *white genocide*. Volgens de aanhangers van deze theorie is er sprake van een 'raciale en etnische dreiging' waarop dringend en fors moet worden gereageerd met maatregelen als migratiestop en remigratie. Het is een gevaarlijk kader dat het maatschappelijk denken doet vergelijken. Voor het migratieprobleem bestaat er niet één radicale oplossing zoals Vlaams Belang voorhoudt, wel zijn er honderd-en-een tussenoplossingen.' 'Taalgebruik is bijzonder belangrijk. Journalisten moeten bijvoorbeeld heel beducht zijn voor de maatschappelijke impact van uitspraken van Van Langenhove als *'bruinen aan de kust kan deze zomer heel gevaarlijk zijn'*. Of neem die tweet van Filip Dewinter op 1 september, waarin hij linkse leerkrachten waarschuwde *'dat ze gaan lachen in 2024'*. Die tweet werd onder meer door journalisten verder verspreid. Dat leverde Dewinter als premie ook nog eens op dat hij mocht aanzitten in *De Zevende Dag*. Media moeten de lineaire realiteit die deze populistische groepen propageren doorbreken en hun simplistische oplossingen niet versterken.' (LV)

opstelling van *Het Nieuwsblad*. We normaliseren de partij niet, daarvoor blijft de continuïteit met het Vlaams Blok te duidelijk. De enige die Vlaams Belang kan normaliseren, is Vlaams Belang zelf en daarvoor blijft de partij te veel op twee benen hinken. We negeren de partij ook niet. Ze vertegenwoordigt een belangrijk deel van de Vlamingen. Interviews zijn mogelijk. We zullen Vlaams Belang en haar kopstukken wel niet snel brengen in contexten die breder gaan dan de politiek. De drempel om de partij een platform te geven is

groter en de benadering moet altijd kritisch zijn. Maar dat moet voor alle partijen gelden natuurlijk.'

Liesbeth Van Impe, hoofdredacteur, en Pascal Weiss, adjunct-hoofdredacteur Het Nieuwsblad

GAZET VAN ANTWERPEN

'Wij zitten bij optie 1 en 3. We behandelen het Vlaams Belang in principe als alle andere partijen, kritisch en waakzaam. Mededelingen en standpunten van politieke partijen halen onze pagina's en onze site als ze relevant zijn

in een bepaalde discussie of voor onze lezers in onze regio. Vlaams Belang en PVDA verspreiden opvallend méér meningen en persberichten dan andere partijen, dus selecteren we daarin op basis van die relevantie en de waarde voor de regio. Vooral dat laatste is belangrijk, wij zijn in de eerste plaats een regionale krant. In veel gemeenten en steden is het VB de grootste en meest actieve oppositiepartij. Sowieso komen oppositiepartijen minder aan bod dan de gemiddelde burgemeester, maar als het gaat

WALTER PAULI, JOURNALIST KNACK EN HISTORICUS

'KRITIEK AANNEMELIJK MAKEN VOOR VB-PUBLIEK'

Tot 2004 geloofde *Knack*-journalist Walter Pauli nog in het doodzwijgen van het (toen nog) Vlaams Blok. Sindsdien ziet hij het als zijn roeping om met kritische stukken het publiek te bereiken dat vatbaar is voor het gedachtegoed van de partij.

'Nieuwsmedia moeten Vlaams Belang geenszins doodzwijgen, maar het op een goede journalistieke manier kritisch benaderen. Toen het Vlaams Blok in 2004 een grote verkiezingszege behaalde, hield ik daar een geweldige kater aan over. Ik zat nog bij *De Morgen*, en onze journalistieke aanpak leek het tegenovergestelde te bereiken van wat we beoogden. Vandaag, als *Knack*-journalist, probeer ik in mijn stukken mijn kritieken op Vlaams Belang aannemelijk te maken voor het publiek dat vatbaar is voor het gedachtegoed van de partij. Als je iets aan de opmars van extreemrechts wil doen, moet je vooral hen bereiken.'

'Bij *De Morgen* was het tot ver in de jaren 2000 *not done* om Vlaams Belangpolitici aan het woord te laten. Mijn eerste interview met Filip Dewinter was voor *Knack* en vond plaats in zijn kantoor in het parlement. Achter hem zag ik een grote poster tegen de muur hangen met daarop alle mogelijke rechtsextremistische organisaties uit de jaren 1970. *Dat zijn mijn roots*, zei hij. Als ik als journalist niet in zijn bureau kom, zie ik

die poster niet en kom ik niet te weten hoezeer hij die organisaties nog koestert.'

'Toen ik met diezelfde Dewinter in Syrië was, heb ik duidelijk gemerkt hoe Vlaams Belang in die periode bij de Russen op de schoot zat. En nadat ik er hem ter plekke bezig had gezien, was mijn conclusie in *Knack* dat ik mij hem in andere tijden hier in Vlaanderen kon inbeelden met lederen laarzen aan. Door deze ontmoetingen heb ik ook een goed zicht gekregen op het uitgebreid internationaal extreemrechts netwerk dat Dewinter opbouwde.'

'Natuurlijk baart de huidige opgang van extreemrechts in Europese landen als Zweden, Frankrijk, Duitsland en Italië me zorgen. Het is essentieel dat we correcte journalistieke analyses blijven maken van de voedingsbodem waarin deze partijen wortel schieten. Journalisten moeten op een bewuste, eerlijke en niet-krampachtige manier schrijven over de maatschappelijke thema's die deze partijen aankaarten, zoals de migratieproblematiek. We moeten het debat aangaan en de zaken door een realistische voorstelling dedramatiseren. Neem nu die beruchte beelden van een vechtpartij op het strand van Blankenberge deze zomer: moesten die wel zo prominent en zo veelvuldig op tv? Het zou fout zijn geweest om die feiten te verzwijgen, maar het is even onjuist om ze op te kloppen.' (LV)

over inhoudelijk interessante dossiers op gemeenteniveau gaan we die niet uit de weg 'omdat het VB die aanbrengt'.

Frederik De Swaef, hoofdredacteur Gazet van Antwerpen

HET BELANG VAN LIMBURG

'Wij benaderen VB kritisch, en we geven niet zomaar een forum. In die zin is het niet een partij als alle anderen. Maar we houden ook rekening met het feit dat VB eigenlijk de facto al meedoet aan het beleid en dat ze democra-

tisch verkozenen hebben. Dat kan je niet zomaar doodzwijgen. We maken volgens de criteria dus een mix tussen 1 en 3, denk ik.'

Indra Dewitte, hoofdredactrice Het Belang van Limburg

KNACK

'Bij *Knack* gaan we met het VB niet om zoals met elke andere partij. We behandelen het Vlaams Belang met grote voorzichtigheid. We schrijven geregeld over de partij en haar standpunten, maar zullen VB-kopstukken

minder snel een forum geven in interviews. Anders dan sommige andere Vlaamse media publiceren we af en toe wél opiniestukken van VB-mandatarissen, maar ook daar zijn we spaarzaam mee.'

Bert Bultinck, hoofdredacteur Knack

De hoofdredacties van *De Morgen*, *Humo* en *De Tijd* lieten ons geen standpunt kennen.

PIETER KNAPEN,
*Secretaris-generaal en
 ombudsman, overloopt
 de recentste uitspraken*

HERTOGS // VRT NWS.NWS.NWS EN MNM (INSTAGRAM)

**HET FORMAT VAN INSTAGRAM
 NOOPT TOT EXTRA OMZICHTIGHEID
 BIJ FORMULERING EN WOORDKEUZE**

Klager Bert Hertogs is hoofdredacteur van *Concertnews.be*. Hij schreef op *Concertnews.be* een recensie over het tv-programma *Liefde voor muziek*, waaraan zangeres Camille Dhont deelnam. Camille reageerde op de recensie via Twitter, waarna commotie ontstond op sociale media en verschillende media een item maakten over de zaak.

De klacht gaat over twee Instagramposts van nws.nws.nws en MNM onder de hoofding *Recensent beoordeelt CAMILLE haar lichaam in plaats van muziek: wat is bodyshaming?* en *CAMILLE in VTM-programma 'Liefde voor muziek' wordt in recensie enkel op uiterlijk beoordeeld*. Klager maakt verschillende bezwaren tegen deze posts.

De klacht is gegrond wat waarheidsgetrouwheid betreft. VRT NWS schreef in de Instagramposts dat klager Camille in zijn recensie 'enkel' op haar uiterlijk beoordeelt. Dat is onjuist. Klager schreef ook over haar muziek, wat in de posts onvermeld blijft. Het format van Instagram met beknopte teksten en weinig ruimte voor nuancering noopt tot extra omzichtigheid bij formulering en woordkeuze, zegt de Raad. De korte formulering zonder enige verdere nuancering dat klager Camille 'enkel' op haar uiterlijk beoordeelt, is niet waarheidsgetrouw.

De klacht is ongegrond wat betreft rechtzetting, schending van privéleven en menselijke waardigheid, wederhoor en het uiten van ongegronde beschuldigingen.

De redactie heeft de hogervermelde fout loyaal rechtgezet bij de notities naast de posts. Ze deed dat meteen nadat ze kennis had gekregen van de fout.

Klager is als hoofdredacteur van *Concertnews.be* een publiek figuur. Dat hij door de posts identificeerbaar is, betekent geen schending van het privéleven.

Wederhoor was niet nodig. VRT NWS stelt naar aanleiding van de recensie van klager, de tweet van Camille en de commotie die daarop volgde de vraag wat bodyshaming is. Daarmee uit de redactie geen ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam van klager betreffen. De posts uiten ook geen ongegronde beschuldigingen ten aanzien van klager.

HERTOGS // KARREWIET

**EEN LIEDJE IN HET KADER VAN EEN
 REPORTAGE STAAT NIET GELIJK AAN RECLAME**

De aanleiding voor de klacht is dezelfde als bij de klacht tegen de Instagramposts van nws.nws.nws en MNM, maar deze klacht gaat over een reportage in het kinderjournaal *Karrewiet*.

Volgens de reportage schreef de journalist in zijn recensie 'vooral' over het

uiterlijk van Camille'. De reporter legt uit wat bodyshaming is en Camille vertelt hoe ze daarmee na de recensie is omgegaan. Klager maakt verschillende bezwaren tegen de reportage.

Wat waarheidsgetrouwheid betreft, zijn er geen aanwijzingen dat het interview met Camille foutief is geïnterpreteerd of weergegeven. Hetzelfde geldt voor de verwijzing naar de recensie van klager.

Om dezelfde redenen als in hogervermelde klacht concludeert de Raad dat er ook in deze reportage geen sprake is van schending van het privéleven en dat wederhoor niet nodig was.

De liedjes en videoclip van Camille die in de reportage worden getoond, houden rechtstreeks verband met de inhoud van de reportage. De uitzending ervan betekent niet dat het gaat om reclame of dat de redactie niet onafhankelijk zou hebben gehandeld.

IMPENS // HLN.BE

**WEDERHOOR NIET NODIG NA
 ACHT GERECHTELIJKE BEVELSCHRIFTEN
 TOT UITHUISZETTING**

Het artikel gaat over een koppel dat sinds 2009 acht keer uit een huurwoning werd gezet op bevel van de vrederechter omdat het de huur niet betaalde, de woningen niet onderhield en vernielingen aanrichtte. Onder de titel *'Slechtste huurders van het land' slaan achtste keer toe in 12 jaar: 'De hele inboedel is vernield. Ze namen zelfs onze schilderijen van 12.000 euro mee'* laat de journalist twee eigenaars/slachtoffers aan het woord.

Er zijn geen aanwijzingen dat de journalist de informatie onvoldoende gecheckt heeft of onwaarheden en ongegronde beschuldigingen uit. Hij heeft met twee getuigen gesproken en is in het appartement van een van hen gaan kijken. Hij staaft deze getuigenissen met de informatie dat klager op bevel van de vrederechter de afgelopen twaalf jaar acht keer uit een huurwoning werd gezet.

De journalist heeft het appartement waar klager woonde te goeder trouw bezocht op uitnodiging van en samen met de eigenares. Dat de eigenares de overeenkomst over de uitdrijving van de huurders (klager) uit de woning mogelijk heeft geschonden, kan de journalist niet worden aangerekend.

Rekening houdend met de ernst van de feiten, de acht vonnissen tot uithuiszetting en het onderzoek naar de diefstal van twee schilderijen, wat allemaal in het artikel aan bod komt, was de publicatie van de voornaam, de eerste letter van de familienaam, de leeftijd en de geblurde foto's geoorloofd.

Gezien de acht gerechtelijke bevelschriften tot uithuiszetting waarnaar het artikel verwijst, was het niet nodig dat de journalist voor de publicatie van zijn artikel wederhoor vroeg aan klager. Bovendien maakt de journalist aannemelijk dat hij dit heeft geprobeerd, maar dat klager onbereikbaar was.

LEES DE VOLLEDIGE UITSPRAKEN OP WWW.RVDJ.BE

FOTOGRAAF
JEF BOES

Cowboy word je niet, dat ben je. Dat heb ik in Wyoming in de VS ondervonden toen ik een filmproductie regisseerde. Tussen de draaidagen door kon ik mij uitleven met mijn fotocamera op de Jackson Hole rodeo. De mannen op dit beeld zijn zonen, vaders en grootvaders die staan te wachten totdat ze 'hun rider' op de stier mogen lossen. Sommige van die jongens zijn amper veertien, hun vingers al kromgegroeid, vuile laarzen, ongestreken broek. Ik heb gasten gezien die zich kapot reden op zo'n stier en mankend van het veld liepen. *'Dude, chill, it's only a rodeo'*, reageerden die dan doodleuk. Voor ons is dat een fascinerende, onbekende wereld, voor die mensen hun dagelijkse realiteit.

IN & QUIT

HET V

**NOËMI PLATEAU (26) WERKT
OP DE VRT NIEUWSDIENST**

‘Met andere mensen in contact komen’

Noëmi Plateau (26), als kind geadopteerd uit China, is sinds juli van dit jaar als journaliste aan de slag op de VRT Nieuwsdienst voor *De Ochtend* en *De Wereld Vandaag* op Radio 1. Ze studeerde vorig jaar af in de richting Illustrator en Grafisch Ontwerp aan de Gentse hogeschool KASK School of Arts. Als studente schreef ze de voorbije twee jaar al opinie- en andere stukken voor *StampMedia* en illustreerde ze het kinderboek *Mahmood en de Bende van de Tijger van Jan De Leeuw*. Momenteel werkt ze aan het vervolgverhaal.

In november vorig jaar werd ze samen met Lisa Beken (UCLouvain) uitgeroepen tot laureate van de Belgodyssee Prijs 2021 voor beloftevolle journalisten in spe, een initiatief van het Prins Filipfonds, VRT, RTBF, *L'Avenir* en *Metro*. Ze won met een reportage over het wel en wee van de Belgische delegatie aan de Invictus Games, een sportevenement voor gewonde militairen en veteranen dat in 2021 in Nederland plaatsvond. Dit leverde haar een stagecontract van een half jaar op bij de openbare omroep.

Op de VRT Nieuwsdienst omvat haar werk voornamelijk research. Ook mocht ze al enkele reportages tot een goed einde brengen, zoals over het nieuwe circulatieplan in de Brusselse Vijfhoek. Noëmi zegt gepassioneerd te zijn door de journalistiek omdat dit de mogelijkheid biedt verhalen te vertellen, met andere mensen in contact te komen, het nieuws zowel nationaal als wereldwijd van zeer dichtbij op te volgen... Ze hoopt na afloop van het stagecontract bij de openbare omroep aan de slag te kunnen blijven of alleszins in een ander Vlaams mediabedrijf als journaliste te kunnen werken. (LVH)

**SOFIE CLAEYS (39) VERRUILDE AVS
VOOR KABINET VAN GENTSE SCHEPEN**

‘Regionale tv is soms te weinig kunnen evolueren’

‘Ik wilde sportjournaliste worden. Niet dat ik zo geweldig sportief ben, maar sport is altijd mijn ding geweest: als kind zat ik naast mijn vader naar Champions Leaguwedstrijden te kijken. Ik liep stage bij Radio 1, bij onder anderen Peter Vandembemt. Daar keek ik geweldig naar op, nog altijd trouwens. Zijn commentaar neemt je echt mee, je hangt aan zijn lippen. Ook zijn tussenkomsten in het journaal zijn helder en *to the point*. Bij AVS, de Oost-Vlaamse regionale zender, zette ik mijn eerste stappen in de journalistiek. Ik zou er in totaal 14 jaar blijven, afgezien van een kort intermezzo bij VTAM, niet toevallig op de sportredactie.’

‘Ik heb heel graag voor AVS gewerkt en heb er zowat alles kunnen doen: sport natuurlijk, maar ook straatinterviews voor het nieuws, eindredactie, montage, presentatie... Het liefst van al bracht ik de kleine, persoonlijke verhalen, dat vond ik echt geweldig. Omdat je als regionale reporter zo dicht bij de mensen staat, voel je ook veel dankbaarheid. Bovendien maakte ik deel uit van een kleine maar toffe ploeg. Toch zag ik de laatste jaren almaar minder perspectief. Het is niet dat ik uitgekeken was op regiojournalistiek – zeker niet – maar ik zag nog weinig mogelijkheden om door te groeien. Daarbij kwam dat een regionale tv-zender als AVS moeite heeft om de digitale omschakeling te maken. Met alle digitale ontwikkelingen in de media kan je moeilijk blijven voortdoen

IAK

zoals twintig jaar geleden, met één keer per dag enkele nieuwsberichten. Die achterstand heeft natuurlijk zijn redenen: het doelpubliek is wat ouder en – vooral – is er almaar minder geld: minder subsidies en de reclameinkomsten lopen terug. Dus ik dacht: misschien is het wel het moment om te springen.’

‘Ik reageerde op een vacature voor sportmedewerker op het kabinet van de Gentse schepen Sofie Bracke, bevoegd voor Economie, Handel, Sport en Haven. Voor AVS had ik haar een paar keer geïnterviewd en we hadden een vlot contact, het klikte. Tijdens het sollicitatiegesprek bleek dat die job niet echt iets voor mij was: ik wilde vooral in communicatie actief blijven, en dat zat er te weinig in. Maar toen Sofie kort daarop een woordvoerder zocht, kwamen we weer bij elkaar uit en was het wel een perfecte match. Op 1 februari 2022 startte ik op haar kabinet.’

‘Soms had ik het gevoel dat ik weer aan het blokken was, maar ik leer nog elke dag enorm veel bij’

‘Het was de eerste maanden wennen, ja. Je komt van een klein familiebedrijf naar de immense organisatie die een stad als Gent toch is. Ik moest mij in korte tijd inwerken in heel wat dossiers, soms complexe zaken zoals de innovatieve technologiscene in Gent. Biotech, cleantech – ik hoorde het bij momenten donderen in Keulen. Soms had ik het gevoel dat ik weer aan het blokken was, maar ik leer nog elke dag enorm veel bij. Als communicatieverantwoordelijke moet je tenslotte weten waarover je spreekt.’

© James Arthur

SOFIE CLAEYS

VROEGER

Journaliste en presentator bij Oost-Vlaamse televisie AVS

NU

Woordvoerder van de Gentse schepen Sofie Bracke (Open Vld)

‘Natuurlijk heb ik getwijfeld om de stap te zetten. Er is geen weg terug naar de journalistiek – of toch geen eenvoudige. Maar de tijd was rijp en ik was te nieuwsgierig hoe het aan de andere kant van de journalistiek zou zijn. Wat gebeurt er allemaal achter de muren van het stadhuis? Hoe kan ik daar een rol in spelen? Wel, ik heb me de overstap alleszins nog niet beklagd. Ik schrijf nu bijvoorbeeld meer dan vroeger – speeches, voorwoorden... – en dat doe ik ook echt graag. En uiteraard kom ik mijn ex-collega's nog vaak tegen op persmomenten. Als voormalig journalist weet je wat de pers nodig heeft, inhoudelijk maar ook visueel. Ik probeer altijd te zorgen voor voldoende beeldmateriaal. Niets is saaier dan iemand die een handtekening zet, je moet qua beeld meer kunnen bieden dan dat. En geloof me: er wordt op zo'n kabinet heel hard gewerkt. Onze agenda zit propvol, het is rennen van de ene vergadering naar de andere. Maar het is razend interessant en de sfeer is heel goed.’

‘Het wordt nu pieken naar de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2024. Het lijkt me zeer boeiend om die aan deze kant van de politiek mee te maken. Tegelijk zorgen die verkiezingen voor onzekerheid: gaat Sofie nog verkozen zijn, waar kom ik dan terecht, enzovoort. Eerst vond ik die onzekerheid wat beangstigend, maar nu denk ik vooral: we gaan er volle bak voor gaan, en daarna zien we wel weer.’

Wisseling van de wacht bij *Sport/Voetbalmagazine*. Na een carrière van 48 jaar in de journalistiek, waarvan 28 als hoofdredacteur van *Sport/Voetbalmagazine*, zoekt **Jacques Sys** rustiger oorden op.

© credit

Hij wordt opgevolgd door **Bart Aerts**, niet die van de VRT-Sporzaredactie, wel de Bart Aerts die als freelancer voor diverse nieuwsmedia werk leverde, van VRT over VTM en HLN tot *Knack*. Met zijn productiehuis Watertower tekende hij kort geleden nog voor de sportdocumentaires *Het EK van de Red Flames* en *Allez l'Union*. Bart kennen we ook nog van zijn VRT-berichtgeving over de Kasteelmoord, die het belangrijke gerechtelijke precedent opleverde dat een journalist niet zomaar kan worden veroordeeld voor zijn of haar verslaggeving over een lopend strafonderzoek.

Over gerechtsjournalistiek gesproken: de **Orde van Vlaamse Balies** (OVB) reikt opnieuw een persprijs van 7.500 euro uit voor de beste journalistieke bijdrage over recht en justitie in het algemeen of een rechtszaak in het bijzonder. Geïnteresseerden kunnen tot 4 december een publicatie of productie indienen die is verschenen tussen 1 juli 2019 en 30 juni 2022. Alle info op www.advocaat.be/pers.

ONDER EMBARGO

Kirsten Bertrand, tot begin dit jaar nog hoofdredactrice van *De Morgen*, is na een kort verblijf bij BRUZZ overgestapt naar *Het Nieuwsblad*. Daar gaat ze een nieuwe themaredactie leiden.

© credit

Bij BRUZZ krijgen ze dan weer versterking van **Maarten Goethals**, ex-*De Standaard* en de voorbije vier jaar communicatieverantwoordelijke bij Hubertus Vereniging Vlaanderen (zeg maar de Vlaamse jagersbond).

Ann Heylens (ex-Belga, ex-*Knack Weekend*, ex-*Plus Magazine*) is nu woordvoester bij het departement Omgeving van de Vlaamse overheid.

Zoek **Linde De Ceuster** niet langer bij Warner Bros ITVP, waar ze met Rudi Vranckx het programma *Tussen Oorlog & Leven* maakte. Ze is nu vast in dienst bij Woestijnvis, waar ze werkt aan een nieuw infoprogramma voor Canvas.

Bij *De Morgen* is de **datadruk** op de redactie weer wat verlicht, oef... De online scores van artikelen worden niet langer elke dag per mail aan de journalisten bezorgd. Het ging om rangschikkingen van de artikels op basis van het aantal lezers en de leestijd. Dat leidde tot categorieën als 'goud' en 'de kelder', waarmee het management - niet de (hoofd) redactie dus - impliciet te kennen gaf op welk soort berichtgeving de redactie al dan niet moest inzetten.

De tool als zodanig is er nog, maar de journalisten worden niet langer dagelijks wakker met de scores. Het management gaf daarbij toe dat die communicatie voor on gepaste druk op de redactie kon zorgen.

Voor de journalisten en andere werknemers van **Mediahuis** was het behoorlijk schrikken op 12 augustus. Van de directie kwam op die dag een mail met de boodschap dat ze thuis niet langer een gedrukt exemplaar van de eigen krant in de bus zouden krijgen tijdens de week, enkel nog op

zaterdag. Als argumenten voerde HR zowel financiële als ecologische kosten aan.

De mailbox van de hoofdredactie van *De Standaard* stroomde meteen vol met berichten van verongelijkte journalisten, die dat niet pikten. En zie, twee uur later werd de maatregel al teruggedraaid.

De Vlaamse overheid maakt geld vrij voor het project **Nieuwswijsneuzen**. Dat wil de strijd aangaan met desinformatie op het niveau van kinderen tussen 8 en 12 jaar. Er wordt ingezet op twee assen: kinderen zelf 'nieuwswijzer' maken, en journalisten 'kindwijzer' maken. Voor de uitvoering van het project kan initiatiefnemer Arteveldehogeschool onder meer rekenen op de VVJ.

De VVJ/AVBB en de uitgeverfederaties VNM, LaPresse en WeMedia hebben minister van Binnenlandse Zaken **Annelies Verlinden** (CD&V) verzocht om een collectieve en permanente machtiging voor journalisten om beelden te mogen maken en publiceren van nucleaire installaties. Een wet van 2020 verbiedt dergelijke beeldopnames om veiligheidsredenen categoriek.

© credit

VVJ/AJP en de uitgeverfederaties verkregen recentelijk van minister Verlinden wel een uitzondering op dat verbod, maar die geldt slechts voor hun eigen leden en voor vijf jaar. Journalisten- en uitgeversorganisaties vragen nu dit om te zetten in een collectieve machtiging voor de hele perssector, die bovendien niet langer tijdelijk is. Voor het veiligheidsaspect wordt verwezen naar de Code van de Raad voor de Journalistiek, die ter zake relevante bepalingen bevat.

Soms zijn cijfers te mooi om eraan voorbij te gaan. **Karel Cambien** is vandaag 50 jaar actief als journalist en publiceerde zonet zijn 25ste boek. In *Het fabuleuze lot van een Vlaamse bankier* vertelt Karel het verhaal van zijn grootoom Victor Cambien, een van de stichters van de KBC en die in de Vlaamse ontvoogdingsstrijd van vorige eeuw een wel heel bijzonder rol heeft gespeeld.

En nog een jubileum om u tegen te zeggen: aan Franstalige zijde is journalist **Patrick Anspach** nu liefst 40 jaar lang actief in de Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten. Een ruim deel daarvan was hij ook voorzitter van de *Commission*. Voor die onschatbare inzet is Patrick onlangs in de bloemetjes gezet.

Lokale journalisten hebben voortaan een uitstekende extra werktuul in handen. Het platform **provincies.incijfers.be**, een initiatief van de vijf Vlaamse provincies, biedt een schat aan info over gemeenten en regio's aan, en dit met betrekking tot actuele thema's als klimaat, droogte, werkgelegenheid, wonen en mobiliteit. Op zoek naar kerncijfers over het verkeer in Antwerpen of een rapport over het onderwijs in Oostrozebeke? Grote kans dat je als

nationaal reporter of regionaal correspondent aan je trekken komt op provincies.incijfers.be.

Roularta bevestigt zijn ambities in Nederland. Roularta Media Nederland en New Skool Media, dat in maart werd overgenomen, worden samengevoegd. Daarmee wordt Roularta Media Nederland de tweede grootste magazine-uitgever boven de Moerdijk. De nieuwe organisatie telt 240 werknemers en is met 650.000 abonnees goed voor een jaaromzet van 70 miljoen euro. Onder meer *Plus Magazine* en *EW* (het vroegere *Elsevier Weekblad*) zitten in de portefeuille.

Sinds 1 oktober ligt **Reveil** in de winkels, een nieuw magazine dat eens per jaar verschijnt en over 260 pagina's de thema's leven en dood aansnijdt. Hoofdredacteur is beroepsjournalist **Lander Deweer**. 'We willen mensen uitnodigen om na te denken over hun eigen vergankelijkheid en die van de mensen rond hen', zegt hij in *De Morgen*. 'Maar dan met humor en lichtvoetigheid.'

Walther Rotsaert is overleden, 92 jaar oud. Hij richtte halverwege de jaren '60 van vorige eeuw het *Korpsjournaal* op, een blad voor de Belgische militaire gemeenschap op Duitse bodem. Nogal wat (oud-)beroepsjournalisten hebben daar

ooit hun legerdienst geklopt en van de stiel geleerd. Onder hen Jan Backx, Raymond De Craecker, Michiel Hendryck, Paul Colyn en Gaby Fonck.

Het **People's Tribunal on the Murder of Journalists**

(ptmurderofjournalists.org) heeft op 21 september drie landen veroordeeld voor het niet aanpakken van de moord op een journalist. In Mexico ging het om Miguel Angel Lopez Velasco, in Sri Lanka om de moord op Lasantha Wickrematunge en in Syrië om die op Nabil Al-Sharbaji. De drie landen wordt verweten de moorden onvoldoende te hebben onderzocht, ze niet te hebben bestraft en de nabestaanden geen schadeloosstelling te hebben gegeven.

Het People's Tribunal on the Murder of Journalists is een initiatief van enkele persvrijheidorganisaties en omvat onafhankelijke deskundigen, die grondig onderzoek voeren naar de (overheidsaanpak van de) moorden. De uitspraken hebben dan wel geen juridisch afdwingbare waarde, met het tribunaal hopen de initiatiefnemers zowel de Verenigde Naties als individuele landen te sensibiliseren voor het veiligheidsrisico dat talloze journalisten lopen.

Te midden van het oorlogsgeweld tussen Oekraïne en Rusland zouden we nog vergeten hoe het er in Wit-Rusland aan toegaat. Niet goed, en zeker niet voor de journalisten daar. Zo is medio september **Denis Ivashin** er veroordeeld tot 13 jaar en 1 maand gevangenisstraf. Hij publiceerde onlangs een onderzoek over Wit-Russische infiltratie in de Oekraïense ordediensten, en is daarvoor door de KGB beschuldigd van samenwerking met de Oekraïense inlichtingendiensten en landsverraad. Samen met de Wit-Russische journalistenbond

veroordeelden de Europese en mondiale journalistenfederaties EFJ/IFJ deze 'karakatuur van justitie' en eisten ze Ivashins onmiddellijke vrijlating.

Correcties en aanvullingen 1. In onze vorige editie bevatte deze rubriek een bericht over de AI-tool Textgain, die nu ook door het Antwerpse parket is ingeschakeld voor tekstonderzoek, meer bepaald naar het strafbare karakter van de communicatie van het uiterst rechtse Schild & Vrienden. Als bron verwezen we daarvoor naar *Het Laatste Nieuws*, maar collega's van *Het Nieuwsblad* laten ons weten dat zij de primeur hadden van dat nieuws.

Correcties en aanvullingen 2.

Nog in ons vorige nummer is iets fout gegaan bij de getuigenissen van bedrijfsverantwoordelijken over het mentale welzijnsbeleid op hun redacties. In het stukje onder de kop Greet Claes, directeur van RingTV, had uiteraard haar eigen getuigenis moeten staan, niet die van VTM-hoofdredacteur Michiel Ameloot. Waarvoor excuses.

Het volgende nummer verschijnt op dinsdag 20 december 2022.

Ding mee naar de Persprijs
van Advocaat.be en
win 7500 euro

PERS PRIJS 2023

Maakte u tussen 1 juli 2019 en 30 juni 2022 een Belgisch-Nederlandstalige journalistieke publicatie of mediaproductie over recht en justitie in het algemeen of rechtbankverslaggeving in het bijzonder?

Tot en met 4 december kan u uw dossier indienen voor de Persprijs van Advocaat.be.

Scan hier de QR-code of surf naar www.advocaat.be/pers. Dan kan u in het reglement lezen welke journalistieke producten in aanmerking komen voor de prijs en hoe uw dossier kan indienen.

Een vijfkoppige jury zal uw journalistiek product beoordelen. De prijs wordt uitgereikt op de nieuwjaarsreceptie van Advocaat.be op maandag 30 januari 2023.

Advocaten en journalisten hebben bepaalde idealen en streefdoelen gemeen, zoals onafhankelijkheid, de bereidheid om misbruik en schending van rechten aan te klagen, het recht op informatie en bescherming van de fundamentele vrijheden. Het recht op informatie, het vermoeden van onschuld en het respect voor een persoon moeten te allen tijde verzoend worden met de mensenrechten. Om die reden en om kwaliteitsvolle journalistiek over recht, justitie en rechtbankverslaggeving aan te moedigen reikt Advocaat.be om de drie jaar een persprijs uit.

In 2020 ging de prijs naar De Standaard-journalisten Marjan Justaert en Christof Vanschoubroek voor hun artikelenreeks 'De Onzichtbare Macht'. De persprijs heette toen nog de Persprijs van de Orde van Vlaamse Balies.